PDF4Kurd

چەکدارەکان بە جلی کوردییەوە، رۆژانە دەهاتنە ناو دێیەکە، سەرکردەی ئەو گرووپە چەکدارە بۆ سووککردنی رۆح و ئێسکی خۆی و دەستەکەی لای خەڵکی ئاوایی، رووی خۆش و دایم دەم بە خەندە بوو، هەرچی داروودەستەکەشی بوو، چاویان هەر لەو دەکردو هەندێکیان زۆریان لە خۆیان دەکرد تا کەمێك خەندەی درۆ بخەنە سەر لێویان.

زۆربەیان لە ژێرەوەو بەتیلەی چاو سەیری سمت و سنگی کچ و ژنە دێهاتیەکانیان دەکرد، بەڵام لەقسەو شوێنە قەرەباڵغەکاندا، لە مەجلیس و کۆڕەکاندا، چەکدارەکان زۆر شەرمنانەو زۆر بەڕێزەوە لەگەڵ خەڵکی گوندەکە بەژن و پیاوەوە رەفتاریان دەکرد، هەردەم لەسەر راسپاردەی سەرکردەکەیان گیرفانی شەرواڵەکانیان پڕ دەکرد لە نوقڵ و دەیانبەخشییە منداڵانی دێیەکە. کە پیرێکیان دەبینی بارێکی قورسی پێیە، خێرا

کلاشینکۆفەکەیان دادەناو ئەگەر پێویستی بکردایە تاقمە چوار مەخزەنیەکەی قەدیشیان دادەناو رایان دەکردو هاوکاری پیرەکەیان دەکرد، بارەکەیان لێوەردەگرت و سێ بەسێ تەڵاقیان دەخواردو سوێندیان بەسەری خۆیان دەخوارد کە دەبێ بارە قورسەکە هەڵگرن، بە ئەندازەیەك شادمان و هاوکار خۆیان دەنواند کە متمانەی دێهاتیەکانیان بۆ خۆیان پەیداکردبوو.

خەڵکی ئاواییەکە زۆر بە هەڵسوکەوتی رێکوپێکی ئەم چەکدارانە سەرسام بوون، چونکە ئەوەی ئەوان دەیانبینی تەنها رووخۆشیی و خەندەو پێکەنین و رێزی چەکدارەکان بوو، مام حەمەدەمین کە دوکانێکی بچوکی لە قوڕ دروستکراوی لەبەردەم ماڵەکەی کردبۆوە، گەلێ جار بەدەم هەڵگلۆفینی تەزبیحە قەزوانەکەیەوە لەبەر خۆیەوە یا بە موشتەرییە ناسیاوو دۆستەکانی دەگوت: "بڕوا ناکەم ئەوانە جاش بن، ئەوانە زۆر رێکو پێك و بەڕێزن، ئەوان هەر کە من دەبینن بارێکی قورسم پێبێت، لێم وەردەگرن و تا دوکان بۆم دەهێنن، پیاوی چاکن و جاش نین، دەڵێن جاش بچنە

هەرشوێنێك وێرانی دەكەن‌و زۆر بێشەرمانە لەگەڵ خەڵك دەجووڵێنەوە! ئەوانە جاش نین باوكم، خۆ ئەگەر جاشیش بن، ئەوا بە خوا ئەو شتە خراپانەی لەبارەی ئەوانەوە گوتراون، هەموو تراویلكەو درۆن".

خەڵكی دێیەكە بە گشتی هەمان دیدو بۆچوونی مام حەمەدەمینی دوكانداریان هەبوو، بەڵام زۆربەیان دوودڵ بوون دان بەم مەسەلەیەدا بنێن، ئەوان لەلایەك تەنها دیمەنی خراپ‌و قێزەونی جاشیان بۆ باسكرابوو، لەلایەكی تریشەوە زۆریان كوڕ، برا، مێرد یا باوكیان پێشمەرگەبوون‌و دێیەكەیان جێهێشتبوو، لە شاخە بەزرەكانی دەوروبەری ئاواییەكەو زۆرجاریش لە شاخە دوورەكان جێگیرببوون.

جاشەكان، ئەو چەند مانگەی ئەم دێیەیان پێ سپێردرابوو، تەنها بە ڕۆژ دەهاتنە ناوییەوە، تێكەڵاوییەكی باشیان لەگەڵ خەڵكەكەدا پەیدا كردبوو، تا ڕادەیەكی زۆر هۆگری‌و ئولفەتیان لەگەڵ خەڵكەكە پەیدا كردبوو، دێهاتییەكانیش لەبوونی ئەوان راهاتبوون‌و هیچ كێشەیەكیش لەئارادا نەبوو.

جگە لەو چەند تەپۆلكەی كە مۆلگەی خۆیانیان تێدا دانابوو، زۆرجار دەچوونە ماڵەكان‌و خواردنی نیوەڕۆشیان لای ماڵە دێهاتییەكان دەخوارد. ئەوان هەرچەندە دەیانزانی بەشێك لە خەڵكی دێیەكە كەسوكاریان وا پێشمەرگەن‌و لەشاخن، بەڵام هەرگیز خراپەیان بۆ ئەوانیش نەبوو.

ئامیر فەوجی جاشەكان گەلێ جار كە بۆ جاشەكان دەدوا، جامانەكەی دادەگرت‌و هاواری دەكردو نەعرەتەی نێرانەی ئەو، دەوروبەری پڕ دەكردو سوێندی بەسەری سەدام حوسێن دەخوارد ئەگەر بێتو یەكێكیان رەفتاری خراپ لەگەڵ خەڵكەكە بە تایبەتیش لەگەڵ ژناندا بكەن، ئەوا فەلاقەیان دەكات، چونكە وەك ئەو دەیگوت:"حەیامان دەچێت، حەیای سەیدولڕەئیسیش دەچێ".

بەڵام نە جاشەكان گوێیان بە قسەكانی ئامیر فەوجەكەیان دەداو نە ئامیر فەوجەكە خۆیشی بە گوێرەی ئامۆژگاری‌و قسەكانی خۆی دەجووڵایەوە.

بەردەوام بە دوای نێچیری خۆیاندا دەگەڕان، ئامیر فەوج لە هەموویان خراپتر، تەواو نوقمی خەیاڵاتی شەهوەتی مێبازی بوو، كە لە ئاوایی

دەچووە دەرێ، کە دەچووە ناو دارو گیاو گوڵی نزیك کانیەکانی دەوروبەری دێ، پیاوێکی دیکە بوو، شەهوەتو حەزو ئارەزووەکانی هاریان دەکردو وەك شێت لە پەنایەکەوە سەیری قاچو سمتو سنگی ئەو کچانەی دەکرد کە ئاویان لە کانی پڕدەکرد. گەلێ جار بە دووربینەکەی دەیڕوانیە ئەو ئافرەتانەش کە بەڕووتی لەسەر کەناری رووبارەکەی دەرەوەی گوندەکە خەریکی جل شۆرین بوون یا خۆیان یا منداڵەکانیان دەشۆری.

ئەمە بووبووە شتێکی رۆتینو رۆژانە.. ئەو، هەموو رۆژێكو بەردەوام لە دەوروبەری دێیەکە بەشێك لە کچانو ژنانی دێیەکەی بە رووتی دەبینیو هالاوی مێبازی لە دەمو جەستەی بەرزدەبووەوە، بە خەیاڵ خۆی لێیان تێر دەکرد.. کە دەهاتەوە ناو دێیەکەش پیاوێکی ماقووڵو قسەخۆشو سەنگین بوو، هێمنو لەسەرخۆ، وەك باوکێکی میهرەبان لەگەڵ منداڵانی دێ دەجووڵایەوە، وەك برای کچو ژنەکانو کوڕی پیرەکان خۆی دەنواند، خەڵکەکەش کە بەهیچ کام لەو رەفتارە نهێنیانەی ئەویان نەدەزانی، بە پیاوو ژنو

منداڵەوە زۆر رێزیان لێدەناو تەنانەت لەبەر خاتری ئەو، بەچاوێکی ترەوە سەیری جاشیشیان دەکرد.

ئەکرەمە رەشی ئامیر فەوج، لە پەنا ئەو رێزەی لەناو خەڵکەکە بۆ خۆی دروستی کردبوو، دەیویست حەزەکانیشی تێر بکات، لای خۆی بڕیاریدابوو هەر چۆنێك بێت رۆژێك لە رۆژان چ لەسەرکانی یا لەناو بەردەلانو دارو درەختو گیاو گوڵی نزیك رووبارەکە، خۆی بگەیەنێتە "کیژان"و ئاشنایەتیی لەگەڵ پەیدا بکاتو ئەگەر بۆی کرا لەگەڵیشی رابوێرێ. کیژانیش کچێکی عازەبی تا بڵێی جوانو ناسكو خوێن شیرین بوو، کوڵمە سوورەکانی کە لە سێوە لا سورە دەچوو لەگەڵ قژە زەردە خاوەکەی کە لەبەر تیشکی هەتاو دەبریسکایەوەو هەردەم لە دواوە دەیبەست، زیاتر سەرنج راکێشیان کردبوو، هەرچەندە جاشەکان چاویان تێبڕیبوو، بەڵام لەبەرئەوەی دەیانزانی ئامیرەکەیان حەزی چووەتێ و بەدوایدا وێڵە، بۆیە کەس توخنی نەدەکەوت. ئەکرەمە رەشیش گەلێ جار لەسەر کانی لەپەناوە سنگو نێوان مەمکۆڵەکان یا قاچو رانی کیژانی دەبینی کاتێك خەریکی

ئاوپڕکردن بوو، بۆیە ئەو نرخی ئەو کچەی دەزانیو تەواو بۆی شێتو هار ببوو.

ئەو کانیەی کە بە زۆری کیژانی بۆ دەچوو، جگەلەوەی لە دەرەوەی دێیەکە بوو، بە هەندێك دارو درەختو رووەکی ژاڵەو قامیشێکی زۆریش دەوردرابوو، جریوە جریوی باڵندەکان کە بەسەر لقو پۆپی درەختەکانەوە هەڵدەنیشتن، گەلێجار ئاوازێکی دڵخۆشکەرو هەندێ جاریش کاتێك تێکەڵ بە ئاوازی لاوانەوەی ئەو کچە عازەبانە دەبوو کە بۆ بەخەسارچوونی تەمەنی خۆیان دەیانگوت، دڵو ویژدانی دەهەژاندو خەمێکی قوڵی دەخستە ناخی ئەو کەسەی گوێی لێدەبوو. ئامیرەکە هەموو جارێ بۆ سەیرکردنی کیژان دەبووایە زۆر لە نزیکی کانیەکە پەنایەك بدۆزێتەوەو خۆی تێدا مەڵاس بدات، چونکە زۆریو چڕیی ئەم رووەکانە، بینینیان زەحمەت کردبوو.

نیوەڕۆیەك ئەکرەمە رەش وەك رەفتاری هەمیشەیی خۆی، لەسەر یەکێك لە تەپۆلکەکان بە دووربینەکەی سەیری جموجۆڵی کچانو ژنانی گوند دەکات، کە سەیری یەکێك لە تولە رێگاکانی دێ دەکات،

دەبینێ کچێك وا بەتەنیا بەرەو ئەو کانیە دەچێت کە بە زۆری کیژانی بۆ دەچێتو تەنەکەیەکیشی بەدەستەوەیە، بۆیە خێرا بێئەوەی جاشەکانی هەستی پێبکەن، تفەنگەکەیو تاقمەکەیو جامانەو کڵاوەکەشی دادەنێت، بەپەلە، بە کەیفو سەفایەکی زۆرەوەو بەدەم بادانی تەزبێحەوە بەرەو هەمان کانی مل دەنێ.

وەکو جاران لە نزیکەوە لە ناو قامیشو ژاڵەدا پەنایەك بۆ خۆی دەدۆزێتەوەو سەیر دەکات دەبینێ ئەوە هەر کیژانە هاتووە، وا ئاگرێکی کردۆتەوەو ئاو گەرم دەکاتو تاو تاوێکیش بە دارو چیلکەی وشك ئاگرەکە خۆش دەکات، قژە زەردەکەشی کردۆتەوەو وا شانەی دەکات، زۆری پێنەچوو دوای ئەوەی چەند جارێك سەیری دەوروبەرەکەی کردو لەوە دڵنیابوو کە جگە لە چاوی باڵندەکانو هەیبەتی درەختەکان، چاوی کەسی لەسەر نییە، کیژان کراسەکەی داکەندو بە ڕووتی لەسەر بەردێکی نزیك لە ئاوە گەرمەکەو کانیەکە دانیشتو دەستی کرد بە خۆشۆرین.

ئەکرەم تا دەهات زیاتر شێتو هار دەبوو، لێدانی دڵیشی خێراتر دەبوو، دیمەنی کیژان

بە رووتی ئەوی سەرسامو مەست کردبوو، شپرزەو پەرێشان، پەڕەکانی گوێی گەرم ببوو، بە وردی دەیڕوانیە ئەندامەکانی لەشی، دیقەتی مەمکۆڵە تورتەکانی دەدا کە وەك کافوور سپی بوون، لەو جانەوەرە دڕندەیەی خراپتر بەسەر هاتبوو کە لە پەناوە دەڕوانێتە نێچیرەکەی‌و ئێستا یا کەمێکی‌تر هێرشی دەکاتە سەرو دەیکاتە ژەمێکی خۆی، تینی شەهوەت زۆری بۆ هێنا، دۆش داما چیی بکاو چیی نەکا، لەداخی بینینی ئەو پەریزادە رووتە بە هێمنی پێ‌ی لە زەوی دەکوتاو حەسرەتی هەڵدەکێشا.

حەزو ئارەزووەکانی زۆریان بۆ ئەو هێنابوو، بەڵام دانی بە خۆیدا گرت، بیری کردەوە ئەگەر ئێستا بچێ بە زۆر لەگەڵ کیژان رابوێرێ، ئەوا کچەکە لێی قبوڵ ناکاو ئابڕوویشی دەبات، دواجار دێهاتییەکان لێی دێنە دەنگ‌و ئەگەر خۆیشیان هیچ نەکەن ئەوا پێشمەرگە ئاگادار دەکەنەوەو دواجار رەنگە بکوژرێت یا تووشی بەزمێکی گەورە ببێت، زۆر تاسا، بیرکردنەوە لەو ئەگەرە خراپانە روخسارییان زیاتر رەش کردبوو، بەڵام دیمەنی رووتی

کچەکەشی لەبەرچاو بوو کە خەریکی خۆشۆرین بوو.

خۆی گەیاندە ئەو باوەڕەی کە دەبێ هەر ئێستا خۆی نیشانی کیژان بدات‌و مەراقەکەی دامرکێنێ، بەڵام واخۆی بنوێنێ کە بەڕێککەوت رێی کەوتۆتە کانیەکەو نەیزانیوە ئەوی لێیە هەرچەندە ئەمەش کارێکی ئەستەم بوو. تا دەهات روخساری رەشتر هەڵدەگەڕا، لێدانی دڵی خێراترو هەناسەیشی تەنگتر دەبوو، دیمەنی کچەکە بەڕووتی هەراسانی کرد، دەستێکی بەدەموچاوی خۆیدا هێناو هەناسەیەکی قوڵی هەڵکێشا، جارێکی‌تر لە سنگ‌و مەمك‌و سمتی سپیی کیژان وردبووەوەو سەیرێکی جلەکانیشی کرد کە لەسەر بەردەڵانەکەی دەوروبەری خۆی هەڵی خستبوون. لەگەڵ سەیرکردنی، بەهێواشی سەری بادەداو ددانی لەیەکتر گیر دەکردو گازیشی لە لێوی دەگرت، بڕێك جورئەتی کۆکردەوە.

تەزبیحەکەی دەستی خستە گیرفانی شەرواڵەکەی، بە دوودڵی‌و دڵەڕاوکێیەکی زۆرەوە، وردە وردە لە پەناکەی دەرهات‌و لە تەنیشتەوە رووەو کچەکە چوو، شپرزەو

پەرێشان سەیری دەوروبەری دەکردو وردە وردەش لەسەرخۆ بەرەو کیژان هەنگاوی دەنا، لەگەڵ دەنگی خشەخشی قامیش‌و ژاڵەکان‌و ئحمە ئحمی ئەکرەم کە خۆیشی وا نیشان دەدا هێشتا ئاگای لە کچەکە نییە، کیژان کە ئەوی بینی‌و ناسیەوە، راچڵەکی‌و خێرا کراسەکەی هەڵگرت‌و سنگ‌و مەمك‌و لای خوارەوەی لەشی پێ داپۆشت‌و بە تووڕەییەوە هاواری کرد:" بۆ کوێ کاکە؟! ئەوە نابینی ئافرەتی لێیە؟ ئێرە کانیی ژنانە چیی دەکەیت لێرە؟".

ئەکرەم کە تاوێك سەیری ران‌و تاوێکیش سەیری شان‌و ملی رووت‌و پرچی تەڕی کچەکەی دەکرد، خۆی حەپەساو نیشانداو هەردوو چاوەکانی زەقکردەوە وەك بڵێی پێی نەزانیوە یا حەزی نەکردووە بەسەر ئەم دیمەنەدا هاتووە، رووی بەلایەکی دیکەدا وەرگێڕاو بەدەنگێکی لەرزۆکەوە شەرمنانە وتی:" بمبورە خوشکەکەم، نەمزانی خەڵکی لێیە، وامزانی چۆڵە".

ئیتر رۆیشت، ئەوەی مەبەستی بوو هێنایەدی، ئەکرەم دەیویست کیژان بزانێ کە ئەو بەڕووتی بینیویەتی، بۆ ئەوەی

رێگا خۆشبێ بۆ جارێکی دیکەو بۆ دروستکردنی پەیوەندیی لەگەڵیدا.

*   *   *

شەوانە کۆمەڵێکی دیکەی چەکدار روویان دەکردە ناو گوندەکەو دەبوونە میوانی ناوەختی ماڵە دێهاتی‌یەکان، ئەم چەکدارانە جلەکانیان شڕو پیس‌و ناڕێك بوو، زۆربەیان ریشن، بەردەوام هیلاك‌و رەنگ هەڵبزرکاوو ماندوو دیاربوون‌و وا دەردەکەوتن کە لە شوێنێکی دوورەوە دێن، هەر جارێك کە دەگەیشتنە گوندەکە، غەڵبەغەڵبێکی زۆریان دروست دەکردو گەورەو بچوك دەهاتنە بەر دەرگای ماڵەکانیان بۆ سەیر کردن، بەشێکیان کلاشینکۆف‌و هەندێکیشیان جۆری چەکەکەیان ژێ سێ بوو، رادیۆیەکی بچوك‌و مەتارەی ئاوو کۆڵەپشت‌و تاقمە شەش مەخزەنی‌و نارنجۆکەکانی قەدیان، باری ئەوانی قورستر کردبوو و زیاتر هیلاکی کردبوون، بەڵام پێنەدەچوو گوێ بەم هیلاکیە بدەن، چونکە هەر کە دەبوونە میوانی ماڵەکان‌و بارەکانیان دادەنا، شادی‌و

گەشبینی، کەیف خۆشی بە روخساری زۆربەیانەوە دەردەکەوت‌و هەریەکەیان، جگە لە هەندێکیان کە لە دەرەوە بۆ ئەرکی پاسەوانی دەمانەوە، بەشتێکەوە خۆیان خەریك دەکرد. بەشێکیان وێنەیەکی بچوکی دڵدارەکەیان دەردەکردو کەمێك لەبەر رووناکیی چراکان تێی رادەمان‌و بە وەبیرهاتنەوەی ئەڤین‌و روخساری خۆشەویستەکانیان، سەرمەست‌و حەیران دەبوون‌و دڵیان ئاوی دەخواردەوە، یەکێکی دیکەیان وێنەی منداڵەکەی‌و ئەوی‌تر هی دایك یا باوك‌و یا برا یا هاوڕێیەکی شەهیدیان لە رووناکیی چراکان نزیك دەکردەوەو تێر لێی ورد دەبوونەوە تا بە تەواوی فرمێسك دەزایە چاوانیانەوە.

بەشێکی دیکەی چەکدارەکان، خەریکی رێکخستن‌و توندوتۆڵ کردن‌و قایم کردن‌و پاککردنەوەی تاقم‌و چەکەکانیان دەبوون‌و هەندێکیشیان پشتیان بەسەرینێکی پەڕ دەداو روویان بەرەو ئاسمان‌و خەریکی رادیۆکانیان دەبوون‌و گوێیان بۆ هەواڵەکانی ئێزگەی شۆڕش قولاغ دەکردو زوو زووش بە هۆی تەشویشەوە نێوچاوانیان دەدا بەیەکداو

زۆریان مەراق دەخواردو رووی رادیۆکانیان جارێك بەرەو باکوورو جارێکیش بەرەو رۆژهەڵات وەردەگێڕا.

هەندێکی دیکەی چەکدارەکان کە سەرتیپەکەشیان لەگەڵدا بوو، لەگەڵ ریش سپیو پیاوماقووڵانی دێ هەر جارەی لەماڵێك کۆدەبوونەوەو مەجلیسیان گەرم دەکرد، ئەوانە زیاتر باسی مەسەلەی جددیان دەکرد وەك ئیشو کاری جوتیارانو بەروبوومو کێشە کۆمەڵایەتیەکانو باری شۆڕشو مەسەلەی جاشو سەربازو خاڵەکانی پشکنین.

خەڵکی دێیەکە بە بوونی پێشمەرگە لە گوندەکەیانو ماڵەکانیان راهاتبوونو هەندێکیان بە خۆشیو لەدڵەوەو بەشێکیشیان بە نابەدڵییەوە خزمەتیان دەکردنو خواردنیان بۆ دادەنان.

بوونی ئەم گرووپە بەشەوان لەناو گوندەکەدا بووبووە شتێکی رۆتینو بەلای بەشێك لە خەڵکەکەوە بە تایبەتی ئەوانەی کەسوکاریان پێشمەرگەبوو، مایەی دڵخۆشی بوو.

پێشمەرگەکان وەك میوانی ناوەخت بۆ نان خواردن دەچوونە ماڵەکانو بۆ پشوودانو

خەوتن دەچوونە مزگەوتی گوندەکە، بەڵام بۆ کەمکردنەوەو نەهێشتنی بێزاریو پرتەو بۆڵەی هەندێ لە خەڵکەکە خۆیان رووخۆش نیشان دەداو هەردەم هەوڵیان دەدا روخسارە چڵکنو ریشنەکانیان گەشو کەیف خۆش دەرکەوێت. لەگەڵ مندالاّن دەدوانو حەکایەتو ئەفسانەو قسەی خۆشیان بۆ دەگێڕانەوە، ئەوان وەك جاشەکان گیرفانیان پڕ نەبوو لە نوقڵ، لەبری ئەوە هەندێکیان منداڵەکانیان فێری بەکارهێنانی چەك دەکردو ئازایەتی پێشمەرگەیان بۆ دەگێڕانەوە. هەندێکیشیان بە منداڵەکانیان دەگوت کە نابێ هەرگیز رۆژێك لە رۆژان بیر لە چەك هەڵگرتنو پێشمەرگایەتیی بکەنەوەو نابێ توخنی ئەم شتانە بکەونو دەبێ بخوێنن، چەك هەڵگرتنو پێشمەرگایەتیو چوونە شاخ عاقیبەتی خراپەو راکردنە بە دوای کڵاوی بابردوو.

هەر شتێکیان بۆ خواردن بۆ دابنرایە کە بە زۆری ساوەر، ماستو چای، شۆربای نیسكو تەماتەو پیاز بوو، ئەوان پێی رازی دەبوونو چەندین جار زۆر لە ناخەوەو زۆر بە جدی دەستخۆشیان لە کابانەکە دەکردو خۆیان بە قوربانی ئەو دەستە دەکرد کە خواردنەکەی بۆ

ئامادەکردوون، کە تەواویش دەبوون، رێگەیان نەدەدا خانەخوێ سفرە کۆبکاتەوەو سوێندیان بە خوێنی شەھیدانی کوردستان دەخوارد کە دەبێ ئەوان خۆیان ئەم کارە بکەن، ھەندێ جار بەوەندەش نەدەوەستان و گسکێکیان دەھێنا یا بە زۆر لە دەستی خانەخوێیان وەردەگرت و خۆیان شوێنەکەیان پاك دەکردەوەو گسکیان دەدا.

سەرتیپی پێشمەرگەکان کە بە ئالان ناسرا بوو، زۆری حەزدەکرد لە ھەموو ئەو شەوانەی کە دێتە ناو دێیەکە، لە ماڵی حاجی رەشیدی ریش سپیی ئاوایی لابداو ببێتە میوانی ئەوان و بۆ خەوتنیش ھەر لەوێ بمێنێتەوەو نەچێتە مزگەوت، چونکە ئەوان خواردنی باشترو خۆشتریان بۆ دادەنان و زیاتر خزمەتیان دەکردن و ھەروەھا لەبەرخاتری بەھار–ی کچی گەورەی ماڵ کە پێشتر یەك دوو جار لەوێ بینیبووی و حەزی لێکردبوو.

حاجی رەشید تەنھا سێ کچی ھەبوو، بەھار کچە گەورەکەی بوو کە ئەویش بەھۆی ئیش و کاری لادێوە وەك زۆربەی کچان و ژنانی دێھاتەکانی کوردستان، شەرواڵی پیاوانەی لەپێ دەکرد چونکە لە جلی ژنانە گورجترو

گونجاوتر بوو بۆ ئیش و کار، پێستی کوڵم و لووتیشی ھەتاو بردبووی، لەبەر ئەوە خاڵە رەشەکەی سەر کوڵمی لای چەپی بە جوانی دەرنەدەکەوت، باڵای بەرزو باریك بەڵام شەرواڵەکە دیمەنێکی خڕو کورتی پێبەخشیبوو، ئەوەی زیاتر مایەی سەرنج بوو لەبەھاردا، چاوە ھەنگوینیە پڕ لە حەسرەتەکانی بوون، ئەوەی سەیری بکردایە دەیزانی ئەم جووتە چاوە پڕە لە میھرەبانی و نھێنی و دەمێکە بەدوای یەکێکدا دەگەڕێ رازە قوڵپدراوەکانی ناو سینەو ناخ و ھەناوی پێ بڵێت، لەچاوەکانی بەھاردا ھەمان دیرۆکی کچانی کۆمەڵگەی کوردەواریی دەخوێندرایەوە، ژانێك بەدیی دەکرا کە ھەڵقولاوی رۆحی برینداری کچێکی پڕ لە حەزو شەھوەو لە ھەمان کاتدا شەرمن و سەنگین بوو.

ئالان گەنجێکی قیت بوو، زۆر بە تەمەندا رۆنەچووبوو، سێ منداڵەکەی و ھاوسەرەکەی لەشار جێھێشتبوو چونکە بۆی نەدەکرا وەك بەشێك لە فەرماندەکان بیانھێنێتە دێھاتەکان.

زیاتر لە ساڵێك بوو ھیچ کامیانی نەبینیبوو، ئەوەندە نەبێ لەرێی نامە یا

هاتووچۆی خزمو ناسیاوانەوە هەواڵی ماڵو منداڵەکەی بۆ دەهاتو دەیزانی کە گوزەرانیان چۆنەو لەگەڵ مەکتەبیش چۆننو ئیتر بڕێك لە مەراقو غوربەتی بێ سنووری دادەمرکایەوە، روخساری هیچیانی لە خەیاڵدا نەمابوو، بەردەوام بیری لێدەکردنەوەو خەمی بۆ دەخواردن، ئاهو حەسرەتی بۆ هەڵدەکێشان، دووریی ئەوان زۆری ئازار دەدا، کزو زەبونی کردبوو، بەڵام کە دەهاتە دێو لە ماڵی بەهار لای دەدا، ئیتر وەك ئەوەی لە خەوێکی تەلیسماوی رابچەنێ، ئەوانی بیر نەدەماو تەنها ئەو کچەی لە خەیاڵدا بوو.

بەهار چەند جارێك ئالانی بینیبوو، هەستی دەکرد سەیرکردنو مامەڵەکردنی ئالان لەگەڵ ئەودا گەلێ لە مامەڵەو دواندنی پێشمەرگەکانی دیکەو خەڵکانی تریشدا جیاوازە، تێبینیی نەرمونیانیی ئەوی دەکرد، بەڵام هیچ کەسی‌تر هەستی بەوە نەکردبوو.

شەوێکیان کە پێشمەرگەکان تازە دابەزیبوونە ناو دێیەکە، ئالانو یەك دوو پێشمەرگەی هاوڕێی وەکو زۆربەی شەوانی دیکە کە دەهاتنە ئەوێ، لایاندایە ماڵی حاجی رەشید، ئەو شەوە پێشمەرگەکان چەند

هێسترێکیان لەگەڵ خۆیاندا هێنابوو کە بەشێکی بارەکەی خۆیانو هەندێ پێخەفو چەکی وەك هاوەنو ئاربیجیان لێ بارکردبوون.

ئەم هێسترانە لە خاوەنەکانیان هیلاکو برسیی‌تر بوون، پێویستیان بە حەوانەوەو ئالیك هەبوو، بۆیە ئالان بەرلەوەی هیچ شتێك بکات، داوای لە حاجی رەشید کرد رێگەی پێبدا چوار هێسترەکە بەرێتە گەوڕەکەی ئەوان، ئەویش خێرا بانگی بەهاری کردو پێی وت: "بەهار ئەم هێسترانە ببە گەوڕەکەو ئالیکیان بدە، کاك ئالانو برادەرانی هیلاکو ماندوون".

بەهار بێئەوەی سەیری ئالانو باوکیشی بکات، بە مەکرەوە گورج جڵەوی دووان لە هێسترەکانی گرتو بەرەو گەوڕەکەی بردن، ئەو کاتەش حاجی رەشید رووەو دەرگای ماڵەوە رووی وەرگێڕاو داوای لە ئالانو دوو پێشمەرگەکەی تریش کرد بچنە ژوورەوەو پشوو بدەن، بەڵام ئالان چەکەکەی دایە یەکێك لە پێشمەرگەکانیو جڵەوی دوو هێسترەکەی تری گرتو بێ ئەوەی وەڵامی حاجی رەشید بداتەوە، وتی: "ئێوە بڕۆن ئیسراحەت بکەن، با جارێ من هێسترەکان تێر ئالیك

بکەم چونکە بەیانی سەفەری دوورمان دەبێت". ئینجا رووی کردە ئەو پێشمەرگەیەی کە چەکەکەی خۆی دایەو داوای لێکرد ئەویش بچێتە ژوورەوەو ئیسراحەت بکات.

هەردوو هێسترەکەی تری برد بۆ گەوڕەکە، کە بەهار لەوێ ئەوی بینی، تەواو شڵەژاو لەشەرما هەناسەی تەنگ بوو، دڵی کوتە کوت لێی دەدا، هێزی لە دەستو ئەژنۆدا نەماو روخساری هەڵبزرکا، تاوتاوێکیش لەگەڵ هەلاوێردکردنی ئالیکی ناو ئاخوڕەکە، بە نازەوە دەنووشتایەوەو هەڵدەستایەوە. ئالان کە هەستی بە شڵەژانی بەهار کرد، لەسەرخۆو بەهێمنی لێی پرسیی:" بەهار خان ئالیکەکە لە کوێیە بچم هیتر بهێنم؟".

بەهاریش بێئەوەی سەیری بکات چونکە دەیزانی نیگاکانی ئەوی لەسەرەو گەلێ کاریگەریشیان لەسەری دەبێ، بەدەم خۆخەریك کردن بە رێکخستنی ئاخوڕەوە بەپەنجە ئاماژەی بۆ سوچێکی گەوڕەکە کرد کە چەند گونیەیەکی گەورە بەسەریەکەوە دانرابوون:" ئەوەتا.. گونیەکەی سەرەوەیان بهێنە".

ئەویش کە بەهەمان شێوەی بەهار لەرزۆك‌و شڵەژاو بوو، لەسەرخۆ بەمەندی گونیە ئالیکەکەی هێناو بەیەکەوە ئاخوڕەکەیان لێ پڕکرد. بەردەوامیش نیگاکانی لەسەری بوون، زۆر بەوە ئاسوودە بوو کە لە نزیکەوە دەڕوانێتە بەهارو تەواویش لێی وردبۆتەوە، دیقەتی لامل‌و گەردنی‌و لێوی دەدا، هەرچەند جارێکیش بەهار سەری هەڵدەبڕی، دەیبینی ئالان نیگای پڕ لە شەهوەت‌و شەرمی لەسەر ئەوە، بۆیە دڵی بەیەکجار داخورپاو تووشی دڵەڕاوکێ بوو و زیاتر هەناسەشی تەنگ بوو، ترسێکی زۆری لێ نیشتبوو، خۆیشی نەیدەزانی چۆن کارەکەی دەکات، بۆیە لە پڕێك کە ئالانیش چاوەڕوانیی شتێکی وای نەدەکرد، بەهار بەڕوویدا تەقییەوەو کەمێك بە دەنگی بەرزو لەرزۆك‌و بە هەناسەبڕکێوە وتی:"کاك ئالان تکات لێدەکەم تۆ بڕۆ ئیسراحەت بکە، من خۆم هێسترەکان ئالیك دەدەم، ئەوە زەحمەت نییەو کاری رۆژانەی منە. تکات لێدەکەم با یەکێك لێرە بەیەکەوەمان نەبینێ، ئابڕوومان دەچێ...".

هەرچەندە بە هۆی ژیانی پێشمەرگایەتیەوە لە هیچ شتێك شەرم‌و سڵیشی نەدەکردەوە،

رووی قایم بوو، بەڵام ئەمجارەیان هیچی بۆ نەگوترا، لە تێڕامانیو دیقەتدانی کچەکە راچەنیو یەکسەر چاوەکانی خوێنیان تێزا، رەنگی سوور هەڵگەڕا، بە بێدەنگی دەستی لە ئیشەکە هەڵگرتو بە هەنگاوی سست، زەلیلو خەمبار بەهارو گەورەکەی جێهێشتو گەڕایەوە لای حاجی رەشیدو دوو پێشمەرگەکەی هاوڕێی. ئەو شەوە ئالان نانی بۆ نەخورا، قسەیەکی ئەوتۆشی پێنەکراو بە قسە خۆشەکانی حاجی رەشیدیش پێنەکەنیو کەیفساز نەبوو، زۆر بیری کردەوەو خەمو مەراقی زۆری خوارد، چونکە هەم لە بەهار بێ ئومێد بوو، هەم بیری منداڵەکانیشی کەوتەوە کە دەمێکە نەیبینیون، تا بەرەبەیان خەو نەچووە چاوانی، لەسەر جێگاکەی بۆ چەند ساتێك بە بێدەنگی دەگریاو جارجارێکیش سەیری روخساری هاوڕێ پێشمەرگەکانی دەکرد کە لە نزیکی خەوتبوون، ئەمجارەیان خەمی بۆ حاڵی خۆی دەخواردو زیاتر فرمێسکی هەڵدەڕشتو هاوڕێ پێشمەرگەکانی دیکەشی دەهاتەوە یاد کە هەندێکیان لە شەڕەکاندا شەهید بووبوونو هەندێکی تریشیان تێیان قووچاندبوو

تەسلیمی حکومەتی بەغدا بووبوونەوە یان چووبوونە ئێرانو ئەوروپا.

بەهار تا درەنگانی شەو نەخەوت، گێژو وڕ، گەلێ بیری لە قسەکەی کردەوە کە بە ئالانی وت، زۆر هەستی بە پەشیمانی دەکرد، پێی وابوو دڵو ناخی ئەوی بە خۆڕایی بریندار کردووەو زوڵمێکی گەورەی لە خۆیو لەویش کردووە، چاوەڕێی دەکرد لەگەڵ سپێدەو هەر کە خۆرهەڵات هەلێك بدۆزێتەوە دڵی ئالان سارێژو چاك بکاتەوە. بەهار دایڕنابوو کاتێك بەیانی دادێو خۆر هەڵدێ، ئەگەر هەلێکیش نەڕەخسا قسە لەگەڵ ئالان بکاتو بیدوێنێ، ئەوا لە دووریشەوە بێت بە نیگاکانی، حەسرەتو ئاخ هەڵدەکێشێو هەر چۆنێك بێت لە ئالان دەگەیەنێت کە لە قسەکانی دوێنێ شەوی پەشیمانە، دایڕنابوو بە مەکرو جوڵەو رەفتارەکانی ئەوە بۆ ئالان روونبکاتەوە کە ئەوەی شەو روویدا، جارێکیتر دووبارە نابێتەوە. ئیتر بەدەم ئەو بیرکردنەوانەوە بەهار خەوت.

کە خۆرهەڵات، نە ئالانو نە پێشمەرگەکانی دیکە لە دێیەکە نەمابوون. بەهار رایکردە گەورەکە، بەڵام هێسترەکانیش لەوێ نەمابوون،

هـەموویان وەك جـاران بـەر لـە خۆرهــەلاتن، ئاوایییەکــەیان جێهێشــتبوو. قــوڵپی گریــان زۆری بـۆ هێنـا، فرمێسـك زایـە چـاوەکانیو هێـزی لـە ئـەژنۆدا نـەما، پشـتی بـە دیـواری گەورەکەداو لە شوێنی خۆی دانیشت، کەمێك بێـدەنگو بـێ جوڵـە بـیری لـە خـۆیو ئـالان کــردەوە، فرمێســك بــە چــاوەکانیدا هاتــە خوارەوەو خۆی بۆ نەگیرا، دایە پرمەی گریان.

*　　*　　*

ئەکرەمە رەش خەیاڵو بیرو هۆشی هەر لای کیژان بوو، بیری لەو دەکردەوە بە تایبەتی کە بــەڕووتی لەســەر کانیەکــە بینیبــووی، ئــەو دەمانە کە تەواو خەیاڵی دەچووە سەر دیمەنی رووتــی کیــژان، هــەردوو چــاوی دەنوقانــدو تـەزووی لـەزەتی مێبـازی لـە لەشـیدا دروسـت دەبــوو هــەروەك روخساریشــی لــە خۆشــیان دەگەشـایەوە، چـونکە پێـی وابـوو هـەنگاوێکی گەورەی بڕیوە بۆ پێگەیشتنی.

کیژان، سێ براو خوشکێکی هەبوو، یەکێك لــە براکــانی لەشــارەکانی خــواروی عــیراق سـەربازبوو، یەکێکیشـیان لـە کـەرکوك قوتـابی بــوو، ئــەوی دیکەشــیان کــە لــە هــەموویان بچوکتربوو، بە رۆژ لەگەڵ باوکیـان دەچوو بۆ سەر شینایی، ئیتر ئاو هێنانو جل شۆرینیش بـە زۆری کـاری کیـژان بـوو، لـە کـانی ئـاوی خواردنەوەشــی بـۆ ماڵـەوە دەبـرد، بـەڵام لـەو رۆژەوەی ئەکرەمە رەش بە رووتی لەسەر کانی

بینیبووی، هەستی دەکرد حەیاو ناموسی لە دەستداوەو وەك ئەو ئافرەتانەی لێهاتووە کە هەموو شتێك لەگەڵ پیاواندا دەکەن.. هەستی دەکرد چیتر ئەو کچە خانومانو سەلارەی جاران نییە کە باوكو براو خوشکەکەشی سوێندیان بەسەری دەخوارد، دڵ بریندارو غەمگین بوو، ئەگەرچی خۆی هیچ تاوانێکی لەم شتەدا نەبوو، تەنها ئەوەندە نەبێ لە کانیەکە خۆی شتووە، بەڵام بە بۆچوونی ئەو خیانەتی لە باوكو براکانی کردبوو، لە ماڵەوەش شەرمی دەکرد بەرامبەر باوك یا برای سەر هەڵبڕێ، لە دەرەوەش لای دەرودراوسێکانی یا دەستە خوشکەکانی، رەفتارو هەڵسوکەوتەکانی گۆڕیبوو، کەمتر قسەی دەکردو پێدەکەنی، خەمبار خۆی دەنواندو خۆی تووشی جۆرێك لە دابڕانو خۆ بەکەم زانین کردبوو. هەرچەند جارێك کە لەناو دێیەکە، یا لەسەر رێی کانی ئەکرەمی دەبینی، سەری شۆڕدەکردو وا خۆی نیشان دەدا کە نەیدیوە، چیتریش بە تەنیا نەچووە سەر کانی، یا یەك دووانێك لە دەستە خوشکەکانی لەگەڵ دەبوون، یانیش خوشکە بچوکەکەی دەبرد.

ئەکرەمە رەش بە هۆی کیژانەوە ژنو منداڵەکانی بیر نەمابوو، هەستی دەکرد تازە وا گەنج بۆتەوەو یەکەمجارە دڵداری دەکات، پرچو سمێڵی هەردەم رەش دەکردەوەو نەیدەهێشت تاڵی سپیی تیا دەرکەوێت، هەر کە هۆشیشی دەچووە سەر کیژان یا لە دوورەوە دەیبینی، شانەیەکی بچوکی لە باخەڵی کورتەکەکەی دەردەکردو قەفەی سمێڵی پێ دادەهێنا.

یەك دوو جار لە دەرەوەی دێیەکە، لە دوورەوە بە دوای کیژاندا دەچوو تا دەگەیشتە لای کانی، بەڵام هیچی پێنەدەکرا، چونکە کیژان هەر خۆی بە تەنیا نەبوو، چەند دەستەخوشکێکی لەگەڵدابوون.

ئەکرەم تەواو گیرۆدەی کچەکە بوو، زۆر هەوڵیدا هەلێك بدۆزێتەوە بۆ قسەکردن لەگەڵی، زۆری خۆ هێناو برد، زۆرجار رێگاکانی کانی دەگرتە بەرو دەچووە کانیەکەو وەك جاران لەنێو قامیشو ژاڵەدا خۆی مەڵاس دەدا، بەڵام جارێکیتر نەیتوانی کیژان بە رووتیو تەنانەت بە تەنهاش ببینێ.

هەستیکرد ئەم هەوڵانەی هەموو بێهودەن، وێڵبوونی بە دوای کیژاندا ئەنجامی نییە، بۆیە

گەلێ جار لە داخ و مەراقا جڵەوی خۆی لە دەست دەداو هەم لەگەڵ خەڵکی دێیەکەو هەم لەگەڵ جاشەکانیشی مامەڵەی دەگۆڕاو هاواری بەسەردا دەکردن و بە توندی رەفتاری لەگەڵدا دەکردن بێئەوەی خۆیشی هەستی پێ بکات، روو گرژو زیاتریش رەش داگەڕابوو، خەندەو پێکەنینی لەگەڵ خەڵکی دێ تەرك کرد، هەر قسەیەکی لەگەڵ جاشەکانی بکردایەو هەر فەرمانێکی بەسەردا بسەپاندبانایە، پێی لە عەرز دەکوتی و بەدەنگی بەرز قسەی دەکردو دەینەڕاند، سوێندی بە سەری سەیدولڕەئیس دەخوارد.

جاشەکان و خەڵکی ئاواییش نەك هەر هەستیان بە گۆڕانی رەفتارو هەڵسوکەوتی ئەکرەم کردبوو، بەڵکو زۆریش بێزاربووبوون، دادوبێدادیان بوو لەدەستی، بە تایبەتی خەڵکی دێیەکە، تا دەهاتن لە رەفتاری ئەکرەمە رەش و جاشەکانی نارەحەت و تاساوو بێزاردەبوون.

مام حەمەدەمینی دوکاندار کە ئاگاداری هەموو وردەکاری و گەورەو بچوکێکی ئاوایی بوو، گەلێ جار بەدەم ژماردنی دەنکی تەزبێحە قەزوانەکەیەوە لەبەرخۆیەوە یا بە موشتەرییە

ناسیاوو دۆستەکانی دەگوت:"ئەوانە جاشەکانی چەند هەفتەی پێش ئێستا نین، جاشەکانی جاران زۆر باش بوون، نەرم و حەلیم و کوڕی خاس بوون، ئەوانە تەواو گۆڕاون، بڕوا ناکەم ئەوانە هەر جاشیش بن".

کەشوهەوای کوردستان بەرەو پاییز دەچوو، خەڵکی دێیەکەش بە تایبەتی ئەوانەی ئازوقەو پێداویستیەکانی زستانیان دابین نەکردبوو، خۆیان زۆر هیلاك دەکرد تا فریا بکەون و کارەکانیان بەجێ بهێنن. ئەوانەشی کە لە خەم رەخسابوون و پێداویستیەکانیان لە ئازوقە دابین کردبوو، باگردێنیان لەسەربانی خانووەکانیان دەگێڕاو دیوارەکانیان جارێکی تر لە قوڕ هەڵدەسوی، خەریکی چاکترکردنی خانووە لە قوڕ دروستکراوەکانیان بوون.

لە ماوەی چەند هەفتەیەکدا جاشەکانیش کە لەگەڵ خەڵکی دێیەکە بە تەواوی گۆڕابوون و وەك جاران روو خۆش نەبوون و هاوکاریی پیرەکانیشیان نەدەکردو گیرفانەکانیشیان لە نوقڵ پڕ نەدەکرد تا بیدەنە منداڵە دێهاتیەکان، زۆر نەدەهاتنە ناو دێیەکەوە، لە دەرەوەی ئاوایی هەندێ جار

ئەو کەروبارو ئوتومبێلو ڕێبوارانەیان دەپشکنی کە بۆ ئەوێ دەهاتن یا لێی دەردەچوون. وەك جارانیش چاویان حیزبوو بەرامبەر ئافرەتانی دێو ئەگەر ڕێکبکەوتایە سەیری سمتو سنگی کچانو ژنانیان دەکرد، بەڵام نەك وەك جاران بە تیلەی چاو، بەڵکو زۆر بە ئاشکراو بە زەقی سەیریان دەکردنو پلاریشیان لێدەدان، خەڵکی دێیەکەش هەستیان بەم ڕەفتارە ناپاکەی ئەوان کردبوو، بەڵام دانیان بەخۆدا دەگرتو چاوەڕێ بوون ئالانە قیتو پێشمەرگەکانی شەوێك بێنەوەو سەرجەم ئەو شتانەیان بۆ بگێڕنەوە تا تەمبێیان بکەنو دەرسیان بدەن.

ئەکرەمە ڕەش، بە هەوای خۆیەوە، جار جار بیری لە کیژان دەکردەوە، بیری لەو ساتە دەکردەوە کە ئەوی بەڕووتی بینیبوو ئیتر ئەو کاتانە مەست دەبوو، بیری لە مەمكو سمتو ڕانو شانو ملە سپیەکانی دەکردەوە، لە شوێنی خۆی بەلەسە دەبوو و لەسەر شەرواڵەکەیەوە دەستێکی بۆ ناو گەڵی خۆی دەبردو هەستی بە گەرمبوونی جەستەیو عارەقەی نێوچاوانی دەکرد، هەندێ جاریش هەر لەسەر ئەو تەپۆلکەیەی کە لێی

دادەنیشت، بەیادی جارانەوە بە دووربین سەیری ئەو توولە ڕێگایەی دەکرد کە بە زۆری کیژان پێیدا دەچوو بۆ کانی، بەڵام بێهوودە، چیتر کیژانی نەبینییەوە، ئەویش ئیتر وردە وردە کچەکەی لەبیر نەماو لە خەیاڵی دەرچوو.

* * *

چەند هەفتەیەك بوو پێشمەرگەكان نەهاتبوون بۆ دێیەكە، پێشتر هەموو هەفتەیەك چەند شەوێك دادەبەزینە ئەوێ، بەڵام ئەمجارەیان چەند هەفتەیەكی پێچوو هەر نەهاتن‌و سۆراخ‌و دەنگوباسیشیان نەبوو.

خەڵكی ئاوایی زۆر نیگەران بوون، بەدوای هەواڵێكی ئەواندا وێڵ‌و سەرگەردان بوون، بەڵام كەس هیچی نەدەزانی، ئەوان بە میوانداریی ئالانە قیت‌و دەستەكەی راهاتبوون ئەگەرچی گەلێ جار هەندێ لە خاوەن ماڵەكان پێیان دڵگرانیش دەبوون. سستی‌و بێدەنگی باڵی بەسەر دێیەكەدا كێشابوو، خەڵكەكە كزو مات بوون، مام حەمەدەمینی دوكاندار حەوسەڵەی نەمابوو، چەند رۆژێك دوكانەكەی داخست چونكە دەیزانی دەمی شڕەو قسە دەكات‌و تیروتوانج دەگرێتە جاشەكان كە ئەمەش رەنگە بە فەتارەتی ببات.

خەڵك لەسەرێكەوە لە جاشەكان پەست بوون، لە سەرێكیشەوە چاوەڕێی هاتنی پێشمەرگەبوون، بە بۆچوونی ئەوان ئەگەر لای پێشمەرگە باسی رەفتارو هەڵسوكەوتی نابەجێی ئەكرەمە رەش‌و جاشەكانی دیكە بكەن، ئەوا هەر چۆنێك بێت پێشمەرگەكان دێنە وەڵام‌و تەمبێیان دەكەن.

حاجی رەشید هێشتا ئومێدی بە هاتنی ئەوان هەبوو، دەیزانی ئەوان هەر دێن‌و دێیەكە بەسەر دەكەنەوە، بەڵام دواكەوتنیان ئەوی نیگەران كردبوو، ئەوو خەڵكەكەی تریشی تووشی خەمێكی قووڵ كردبوو، گەلێ جار لە خەما، بەشەو دەمێك لەبەر دەرگای ماڵەكەی دەوەستاو بیری لە هاتن‌و نەهاتنی ئەوان دەكردەوە.. نیگەرانی‌و خەمخواردنی حاجی رەشید بە زۆری لەوەبوو كە ئەو پێشمەرگەی بەپشت‌و پەنای خەڵكی دێیەكە دادەنا لەبەرامبەر جاشەكان كە رەفتاریان گۆڕا بوو، خراپ مامەڵەیان لەگەڵ خەڵكەكە دەكرد، خەڵكەكەش هیچ دەسەڵاتێكیان نەبوو، بۆیە دڵیان بە پێشمەرگە خۆش بوو.

بەهار، لە هەموو كەسێكی دیكە زیاتر لە چاوەڕوانیی هاتنی ئەواندا بوو، بە تایبەتیش

چونكە ئەو دڵی ئالانی شكاندبوو، بە خۆڕایی هەستی بریندار كردبوو، لە ناخەوە هەستی دەكرد نەهاتنی ئەوان ئۆباڵەكەی لە ئەستۆی ئەودایە، بۆیە لە هەمووان زیاتر خەمی دەخوارد، گەلێجار تا درەنگانی شەو خەوی لێنەدەكەوت، سەرێكی گەوڕەكەی دەداو قسەكانی كە بە ئالانی گوتبوو وەك ئەوەی تۆماری كردبێت، وەبیری دەكەوتنەوە.

هەموو شەوێك، تەنانەت هەندێ جار بە ڕۆژیش، بەهار لە خەیاڵی خۆیدا سیناریۆی بۆ كاتی بینینی ئالان و پێشوازیكردن لێی دادەڕشت. هەندێجار بیری لەوەدەكردەوە لە كاتی هاتنی پێشمەرگەدا، ئەو دیسان هێسترەكان دەباتە گەوڕەكە بۆ ئالیكدانیان و داوای یارمەتی لە ئالان دەكا تا ئەویش هێسترەكانیتر ببا، ئیتر لەوێ لەناو گەوڕەكە بە مەكرو بە زمانێكی شیرین و بە خەندەوە لەگەڵی دەدوێ و داوای لێبوردنی لێدەكات لەو قسانەی كە جاری پێشوو پێی گوتبوو.

هەندێ جاریش خەیاڵی بۆ ئەوە دەچوو كە ئالان لەناو گەوڕەكە دەستی دەگرێ و لە باوەشی دەگرێت.

هەندێ جاریش، بە تایبەتی لەشەوداو ئەو كاتانەی لەناو جێگاكەی هەستی بە گەرمبوونی جەستەی دەكرد ، بەهار خەیاڵی بۆ ئەوە دەچوو كە ئەمجارە لەناو گەوڕەكە لەگەڵ ئالان یەكتر ماچ دەكەن و تا بەرەبەیان، تا كاتی ڕۆیشتنی پێشمەرگەكان لەناو گەوڕەكە بەیەكەوە بەڕووتی لەیەكتر دەئاڵێن و دواتر لە باوەشی یەكتر دەخەون و كاتێكی خۆش بەسەر دەبەن.

ئەو شەوانەی كە زۆر بیری لە ئالان دەكردەوە، بەهار بەم خەیاڵانەوە دەخەوت.

گەرمای هاوین ڕۆژ بەڕۆژ تینی نەدەماو كەشوهەوا زیاتر بەرەو فێنكی دەچوو، چەند ڕۆژێك هەورێكی چڕو تاریك بەری ئاسمانی گرتبوو بێ ئەوەی بیبارێنێ، لەیەكێك لەم شەوانەدا، دواجار ئومێدەكەی حاجی ڕەشیدو زۆربەی خەڵكی دێ هاتەدی و پێشمەرگەكان هاتنەوە بۆ ئاوایی.. ئەمجارە دێهاتیەكان كە دیسان لەگەڵ غەڵبە غەڵب و تەپە تەپی پێی پێشمەرگەكان هاتنەوە بەر دەرگا، بەگشتی بە هاتنی ئەوان شادمان و خۆشحاڵ بوون، حاجی ڕەشیدو بەهارو هەردوو كچەكەی تریشی، وەك سەرجەم خەڵكەكەی دیكە هاتبوونە بەر

دەرگـاو بـە بینینـی چـەکدارە تونـدوتۆڵو چـڵکنەکان دڵشـادو گەشـابوونەوە.. بـەلای خەڵکەکـەوە زۆر لـە روخسـاری چـەکدارەکان نـوێ بـوون، دێهاتیـەکان بە هـەموویان ئاشـنا نـەبوون‌و دەموچـاوی زۆربـەیان بـەلاوە نـامۆبوون، ئەوەنـدە نـەبێ ئالانـە قیـت لـە پێشیانەوە دەڕۆیشت‌و چەند پێشمەرگەیەکی دیکـەش کـە پێشـتریش لەگەڵیـدابوون، هاوڕێیەتیان دەکرد.

ئالان کە بیرو هۆشـی هـەر لای بـەهار بـوو، لەگەڵ نزیکبوونەوەی لەماڵەکەیان دڵـی زیاتر کوتە کوتی دەکرد، هێشتا بیری لە قسەکانی دەکـردەوەو سەرودڵیشـی تێکدەچـوو، بـێ ئومێدو دڵتـەنگ‌و مات‌و مـەلول دەبـوو، بۆیـە سەرەتا دوودڵ بوو لـەوەی بەرەو ماڵی حاجی رەشـید بچـێت، چـونکە هێشـتا قورسـایی‌و کاریگـەریی قسـەکانی بـەهاری لەسـەر مـابوو، بـەڵام لەبەرئـەوەی راهـاتبوو هـەر لـەوێ لابـداو چەند جاری پێشـووش بـەزۆری میـوانی ئـەو دەبوو، بۆیە هەر بەرەو ئـەوێ ملـی نـا.. حـاجی رەشـید بـە چـاوی فرمێسـکاوییەوە دەمێـك ئالانی مـاچ کـردو لـە بـاوەش گـرت، بەهاریش زۆر بـە گـەرمی بـەخێری هێنـاو بـە نیگایـەکی

سـیحراوی کـە ئاماژەکـانی پەشـیمانی‌و خۆشەویستی‌و شادمانیی تێدا بەدیی دەکرا، بەنیگایـەك پێشـوازیی لێکـرد کـە هـۆگری‌و وابەسـتەیی نیشـان دەدا، چـاوی بڕیبـووە چاوانی ئـالان، ئـەویش لـە خۆشـیی بینینـی بـەهار بەمشـێوەیە، خـۆی بیرچـووەوەو وەك هەرزەکارێکی چەتوون، نیگای لە نیگای بەهار گیر کـردو زمانیشی کەوتە تەتەڵە، روخساری گەشایەوەو خەندە لێوی بەرنەدەدا.

بـەدەم ئیسـراحەت‌و نـان خواردنـەوە ئـالان باسـی ئـەوەی بـۆ حـاجی کـرد کـە لەگـەڵ سـەربازەکان لـە مـاوەی دوو سـێ هەفتـەی رابـردوودا چـەند جارێـك کەوتوونەتـە شـەڕو ژمارەیـەك شـەهیدو برینـداریان داوە، بـەڵام وا ئێسـتا کۆمـەڵێك لاوی دیکـە لـە هەنـدێ شـارو دێهـاتی کوردسـتانەوە بـۆ پێشـمەرگایەتی پەیوەندییان پێوە کردوون‌و لەگەڵیان هـاتوون. ئـالان کـە ئـەم قسـانەی دەکـرد، زۆر چاوی بـۆ بـەهار گێـڕا، بـەڵام نـەیبینی، بۆیـە دوای نـانخواردن بـە بیـانووی بەسـەرکردنەوەی پێشـمەرگەکانی، روخسـەتی لـە حـاجی خواست‌و چووە دەرەوە.

هەورێکی رەش بەری ئاسمانی گرتبوو، وەك ئەوە وابوو كە رۆژێك لە رۆژان نە ئەستێرەو نە مانگ بە ئاسمانەوە نەبووبن، بۆیە شەوەكەشی زۆر تاریكتركردبوو، ئالان رووی بە ئاراستەی گەورەكە وەرگێڕا وەك بڵێی ئێستا بەهار لەوێیەو چاوەڕێی دەكات، بینی ئەوێ وا چرای تێدا دەسووتێ و پێدەچێ ئاوەدانیش بێت.. بێ دوودڵی و بە هیوای بینینی بەهار چوو بۆ گەورەكە، لەسەرخۆ دەرگاكەی كردەوەو چووە ژوورێ، بینی بەهار وا لە سوچێكی گەورەكە بەرامبەر بە دەرگا، بە ئەسپایی بەرەو رووی دێت، كەمێك بەبێدەنگی وەستان و سەیری یەكتریان كرد، هەندێجار وەك منداڵ نیگاكانیان بەریەك دەكەوت و لەشەرما بەهار سەری نزم دەكردەوە، بەڵام هەردووكیان لەیەكتر دەگەیشتن.

–چۆنی بەهار؟

كچەكە سەیرێكی ئالانی كردو قسەی بۆ نەكرا، كەمێك شەرواڵەكەی بەری داتەكاندو سەری لەقاندو وتی:" ئێستا باشم".

ئالان لە مەبەستی گەیشت، بەڵام وا خۆی نیشاندا تێناگات، پرسیی:

–بۆ؟ پێشتر خراپ بوویت؟ خۆ نەخۆش نەبوویت؟

بەرەو دەرگای گەورەكە رایكردو بۆ ئەوەی دڵنیابێ كەس دیار نییە، سەیرێكی دەرەوەی كرد، ئنجا گەڕایەوە لای ئالان، خۆی لە وەڵامی پرسیارەكەی ئەو دزییەوەو دەستی بە قسە كرد:

–دەزانی ئەو چەند هەفتەیە زۆر بیرم لە قسەكانم كردەوە؟

*كامە؟

–ئەوانەی لێرە پێم وتی..

*منیش زۆرم بیر لێكردوونەتەوە.

سەری هەڵبڕی سەیری چاوەكانی ئالانیكرد، وتی:

–وابزانم خراپ لێم تێگەیشتی، یان رەنگە قسەكانم خۆیان لەبنەڕەتدا خراپ بووبن، ئەو چەند هەفتەیە ویژدانم زۆری ئازار داوم، نەدەبوایە وام بكردایە.

ئالان بە قسەكانی وا خۆی دەرخست كە شتێكی ئەوتۆ نەبووەو دڵی نەشكاوە، بەڵام لە روخساریدا ئاماژەكانی برینداربوونی هەست و سۆزی نیشان دەدا.. دەم بە خەندەو متمانە بەخۆ، ئالان ویستی دەست بە قسە بكات،

بەڵام ئەمجارەش بەهار بەرەو دەرگا رایکردو بەپەلە سەیرێکی دەرەوەی کرد، ئنجا گەڕایەوەو قیت لەبەردەمی وەستایەوە، هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشا، ئەویش لەسەرخۆ چەکەکەی لە شانی کردەوەو بە دیوارەکەی هەڵپەسارد، لەبەرئەوەی دەیزانی بەهاریش چاوەڕێی قسەیەکی گرنگە، بۆیە هێمنانە دەستی پێکرد:

–دەمەوێ دوو قسە هەیە بێ شەرمکردن پێتی بڵێم، چونکە کەس نازانێ کەی یەکتر دەبینینەوە، هەفتەیەك یا مانگێکیتر یان کێ دەڵێ هەر یەکتر دەبینینەوە.

ئەمجارەیان بەهار بەوەندە قایل بوو هەر لە شوێنی خۆیەوە سەیری دەرگاکە بکات، چونکە نەیویست قسەکانی ئالان ببڕێت کە بەلای ئەوەوە زۆر گرنگ بوون. روخساری وادەرخست کە چاوەڕێیە.

ئالان بە پێکەنینەوە وتی:" حەزم نەدەکرد ئەم قسانەی ئێستا پێت دەڵێم، لێرە لەم گەوڕە بوایە، بەڵام وادیارە چارەنووسەکە وا دەخوازێو حاڵی حازرییش لێرە باشترمان دەست ناکەوێت". هەڵوەستەیەکی کەمی کردو ئنجا درێژەی پێدا:

–دەمەوێ پێت بڵێم لەیەکەم رۆژەوە کە تۆم بینی...

هەڵوەستەیەکی دیکەی کردو بێدەنگ بوو، چاوی لەسەر بەهار لاداو روانیە رووناکیی فانۆسەکە کە بەدیوارەکەی پشت بەهارەوە هەڵواسرابوو، دەستی پێکردەوە:"نازانم چیی بڵێم، هەستێکم لادروست بووە، نازانم چۆنت بۆ وەسف بکەم، بەڵام ئەوەندە دەزانم کاتێك لێت دوورم، دڵم هەردەم تەنگەو خەمبارو بێزارم، هەمیشە بیرو هۆش‌و دڵم لای تۆیەو حەز دەکەم زوو بگەمەوە دێیەکەتان تەنها بۆ ئەوەی تۆ ببینم.. کە دەشتبینم، بەدەست خۆم نییەو لێدانی دڵم زیاد دەکاو ژانێکی سەیر لەدڵ‌و هەناوم پەیدا دەبێت، هەموو گیانم عارەقە دەکاتەوە".

بەهار بە بێدەنگی، بە دەست ئاماژەی کرد تا کەمێك بێدەنگ بێت‌و هەڵوەستەیەك بکات، ئنجا خێرا چووە لای دەرگاکەو دیسان سەیرێکی دەرەوەی کردو هاتەوە شوێنەکەی خۆی، سەیری ئالانی کرد بۆ ئەوەی دەست بە قسەکانی بکاتەوە، ئەویش ئەمجارە بە خەمباری کەمێك لە چەکەکەی راما کە

بەدیوارەکەی هەڵپەساردبوو، رووی کردەوە بەهارو دەستی پێکردەوە:

– ئەم هەستەی کە بەرامبەر تۆ هەمە، هەندێ کات دڵخۆشم دەکاو هەندێ جاریش بە پێچەوانەوە.

لەو دەمانەی کە بۆ کچەکە دەدوا، ئالان منداڵەکانی و هاوسەرەکەی بیرکەوتەوە، هەستی کرد وا تاوانێکی گەورە دەکاو خیانەت لە ژنەکەی و منداڵەکانی دەکات، بەڵام هەر دەبوایە بەردەوام بێت، تازە کار لە کار ترازابوو، چاوی ئەوانیشی لێ دوور بوو، کەمێك چاوەکانی نوقاندو تەزوویەکی سارد جەستەی تەزاند، یەك دوو جار سەری لەقاندو هۆشی هێنایەوە لای بەهار، ئاهێکی هەڵکێشا ئنجا وتی:" لەوەتەی تۆ دەناسم، زۆر لە شەهیدبوون و لەشەڕەکانیش دەترسم، کە چەك دەبینم قێزی لێدەکەمەوە، وەکو جاران ئازایەتی و غیرەتم نەماوە، چونکە وا هەست دەکەم موڵکێکی گەورەو پیرۆزم لەسەر ئەم زەمینە هەیەو نابێ بەهیچ شێوەیەك دەستبەرداری بم یا رێگە بدەم لە کیسم بچێت، ئەو موڵکە پیرۆزەش تۆی.."

بەهار هەموو هۆش و خەیاڵی لای قسەکان بوو، بیری ئەوەی نەما سەیری دەرەوەی گەوڕ بکات و بزانێ کەس دیارە یا نا، حەزی دەکرد لەو کاتەدا دەستی ئالان بگرێ و توندیش خۆی بخاتە باوەشی و سەربخاتە سەر سنگی و گوێ لە ترپەی دڵی بگرێت.. چاوەکانی تەڕبوون و وردە وردەش فرمێسك بە گۆناکانیدا دەهاتنە خوار. ئالان دەستی چەپی درێژکردو ویستی بەسەری پەنجەکانی فرمێسکی سەر گۆنای بسڕێت، بەڵام بەهار سەرەتا سڵی کردەوەو کەمێك سەری لادا، ئالانیش دەستی نەکێشایەوەو سووربوو لەسەر ویستەکەی، ئیتر فرمێسکی کچەکەی سڕی و دوای ئەوەش کەمێك بە بێجوڵە وەستان، بەهار کەمێك رووی بە تەنیشتدا وەرگێڕابوو، جارجارێك چاوی دەتروکاندو وای نیشان دەدا کە هێشتا فرمێسك دەڕێژێت، ئەمجارە ئالان بوێرانە دەستی ئەوی گرت و بەتوندی ناو لەپی گوشی.

هیچ کامێکیان ئاگایان لە هیچ نەمابوو، لەو کاتەدا وایان هەست دەکرد لەو دنیایەدا هەر ئەوان هەن، هەموو هۆش و خەیاڵیان لای یەکتربوو، ئالان بیری لەوە دەکردەوە دوای

ئەوەی فرمێسکی کچەکەی سڕییەوەو دەستی گرت، چیتری لێبکات، بەهاریش چاوەڕێ بوو ئالان دوای ئەوەی دەستی گرت، چیتری لێدەکات. کەمێك لەبەهار چووە پێش، هەردوو قۆڵی گرت و لە خوارەوە تا سەری دیقەتی کچەکەی‌دا، دەستێکی خستەوە سەر ئەو لا گۆنایەی کە پێشتر فرمێسکەکەی سەری سڕیبووەوە، وردە وردەش دەستەکەی بەرەو سەرو پرچی کچەکە برد بەنیازی ئەوەی سەری بخاتە سەر سنگی و دواتریش لە باوەشی بگرێت، بەڵام لە دەرەوە رووناکیی چرا پەیدا بوو کە بە ئاڕاستەی ئەوان دەهات، یەکێك لە خوشکەکانی یەك دوو جار بانگی کرد: "بەهار.. بەهار".

بەهار زۆر شڵەژاو ترسێکی گەورەی لێ نیشت، بە نیگایەکی وا سەیری ئالانی کرد کە مایەی دڵ پێ سوتان و بەزەیی پێدا هاتنەوەبوو، لە روخساریدا، لە نیگاکانیدا ئەوین و خەم و نزاو کوڵێك بێزاری هەستی پێدەکرا، ئەوەی لەم ساتەدا سەیری چاوەکانی بەهاری بکردایە، تێدەگەیشت چ ئاهو حەسرەتێکی گەورە بە کوڵی خاوەنەکەیەتی و بەرۆکی گرتووە.

پێش ئەوەی خۆی بچێتە دەرەوە، بێ ئەوەی وشەی کاك-یش بەکاربهێنێت، خێرا فانۆسەکەی گرتە دەست و بۆ ساتێك لەبەردەم ئالان چەقی و بەسەربادانەوە داوای لێکرد گەوڕەکە جێنەهێڵێ تا بە تەواوی خۆی و خوشکەکەی دەچنەوە ماڵ و رووناکیی چراکان نامێنێ. ئەویش چەکەکەی کە بە دیوارەکەی هەڵپەسارد بوو، هەڵگرت و سەری رەزامەندیشی بۆ قسەکانی بەهار لەقاند.

-خواحافیز..

-خواحافیز..

دوای ئەوەی رووناکیی چراکانیش نەمان، ئالان ماوەیەك لە تاریکیی ناو گەوڕەکەدا مایەوە، بە دانیشتنەوە چەناگەی خستبووە سەر هەردوو دەستی کە لولەی چەکەکەی پێگرتبوو، هالاوی خەم و خەفەت تێکەڵ بە هەناسەی بوون و غەرقی خەیاڵات و بیرکردنەوە لەچارەنووسی خۆی بوو، هەستی بە تینوێتی کردو دەم و قوڕگی وشك بوون، بێ ئەوەی لەبەر تاریکییەکە هیچ شتێکی دەوروبەری ببینێ، بەڵام جارجار ئاڕاستەی نیگاکانی دەگۆڕی و هەندێجار چاوەکانی بچووك دەکردەوەو زیاتر دیقەتی پنتێکی ناو

تاریکییەکەی دەدا.. بیروهۆشی چووە لای منداڵەکانی، روخساری هیچ کامێکیانی بەباشی نەدەهاتە بەرچاوو دیمەنەکانی هزرو خەیاڵی لێڵ بوون، بەسستیو بە ئەستەم هەناسەی بۆ دەدراو وردە وردە فرمێسك دەزایە چاوەکانی، تاوێك بەخۆیدا چووەوەو ترسێکی گەورە دایگرت بەرامبەر بەو قسانەی بە بەهاری وت، بەرامبەر بە رازەکانی دڵیو ئەو خۆشەویستیەی بۆی بەیان کرد، بۆ ئەو هەستەی بەرامبەر ئەو هەیبوو، کە بیری لە ئەنجامەکانی ئەو هەستەشی کردەوە، توند چاوەکانی دەنوقاندو نێوچاوانی گرژ دەکرد، بە توندی یەك دوو جار سەری لەقاندو لەتاو دڵتەنگی دەستێکی خستە سەر دڵی وەك بڵێی بزانێ هێشتا ترپەی ماوە یا نا.

دەمێك بوو رووناکیی چرا لە دەرەوە نەمابوو، بەهارو خوشکەکەشی دەمێك بوو چووبوونە ژوورەوە، ئالان کە بۆنی ناخۆشی ناو گەورەکە کاسی کردبوو، لە جێی خۆی هەڵساو بەلەپی دەستی عارەقی نێوچاوانیو تەڕایی چاوی سڕییەوە، ئنجا بە ئەسپایی چەکەکەی کردە شانیو وردە وردە بەرەو ژوورەوە، بەرەو لای حاجی رەشیدو

پێشمەرگەکان چوو.. هەردوو هاورێکەی خەوتبوون، پرخە پرخی ماندوێتیان ژوورەکەی پڕکردبوو، بەڵام حاجی خەریکی نوێژکردن بوو، کە تەواویش بوو، لە ئالانی نەپرسی لە کوێ بووە یا بۆچی دواکەوتووە، چونکە وا تێگەیشتبوو بۆ بەسەرکردنەوەی پێشمەرگەکان چۆتە دەرەوە، نەیزانی لەگەڵ بەهاری کچی لەگەوڕەکە بەیەکەوە بوون. بەدەم هەڵگرتنی بەرماڵەکەی، رووی کردە ئالانو زۆر بەهێمنی لێی پرسی:

– کاك ئالان راستە دەڵێن ئێوە لەگەڵ جاشەکان ئەوانەی بەڕۆژ دێنە ئەم گوندەوە رێککەوتننتان هەیە؟

ئەویش بە بێزارییەکی زۆرەوەو بەدەم کردنەوەی پشتێنەکەی قەدی، بەسەرسوڕمانەوە پرسیی:

–رێککەوتنی چیی کاك حاجی؟!

–دەڵێن سەرکردایەتیی رێککەوتنی لەگەڵ جاشەکانی ئێرە کردووە کە ئەگەر ئەوان شەڕ نەفرۆشنو رێگە بە پێشمەرگە نەگرن، پێشمەرگەش هیچیان بەرامبەر ناکات، مەقسەدم ئەوەیە تەقە لەیەکتر نەکەن.

حاجی کەمێك بێدەنگبوو، بەرماڵەکەی خستە سەر دەلاقەیەکی قەد دیوارەکە، دەستی بە قسەکردەوە:"خەڵکی دێ لەدەست کردەوەو رەفتاری ناپەسەندی ئەم جاشانە خەریکە سەر هەڵدەگرن، کەچی ئێوە لەبری ئەوەی سزایان بدەن لەگەڵیان رێکدەکەون، ئەمە شتێکی زۆر خراپە باوکەکەم.."

ئالان کە خۆی کزو بێتاقەت بوو، ئەوەندە بایەخی بە قسەکانی نەدا، گوێی نەدایەو چووە سەر جێگاکەی، بەڵام بە حاجی گوت کە شتی وای نەبیستووە.

دوای کەمێك حاجی خەوت، پاشان ئالانیش خەوت، پێشتریش بەهارو زۆربەی خەڵکی دێ لە قوڵایی خەودابوون.

جگە لە حەپینی سەگو گریانی منداڵە ساواکانو دەنگی لاوانەوەی دایکە کلۆڵەکانو کۆکینی پڕ لە حەژمەتی پیرە کەنەفتەکانو جارجارێکیش زەڕینی کەرو حیلەی ئەسپەکان، لەو شەوە رەشو تاریکەدا هیچ شتێکیتر نەدەبیسترا، ئاسمانو شاخو داروبەردیش هەمووی خەوتبوونو هەر بە تەنها رووبارەکانو ئەو پێشمەرگانە بەخەبەر بوون کە بۆ پاسەوانی لەسەربانو بەردەم

مزگەوتی گوند هاتووچۆیان دەکردو دیقەتی تارمایی هەموو داروبەردو جوڵەیەکیان دەداو بە گومانەوە سەیریان دەکردنو گوێیان بۆ هەموو دەنگێکی نامۆ هەڵخستبوو، هێشتا ئالان نەچووبووە قووڵایی خەوەوە، لەپڕ لەگەڵ هەراو دەنگە دەنگێکی زۆر، حاجیو زۆربەی خەڵکی ئاوایی لە خەو رابوون، چراکان جارێکیتر هەڵکرانو ماڵەکان رووناکیان تێکەوتەوەو بەردەرگاو کوچەو کۆڵانە نارێکەکانیش بە هاتوچۆی خەڵکەکە کە بە ئاراستەی سەرچاوەی دەنگەکە دەچوون، ئاوەدان بووەوە، دێهاتیەکان بەسەرسوڕمانەوە پرسیاریان لە یەکتری دەکرد کە دەبێ چیی روویدابێت، دەبێ کێ ئەم بەزمەی نابێتەوە؟.

ئالان هەردوو پێشمەرگەکەی لەخەوە شیرینەکەیان خەبەرکردەوە، خێرا ئەوانیش خۆیان بەستو گورج چوونە دەرەوەو بە ئاراستەی سەرچاوەی دەنگو هەرایەکە کەوتنە رێ.. کە گەیشتن ئالان سەری سوڕما لەوەی سەرچاوەی هەراو دەنگەکان پێشمەرگەکانی خۆیەتی، تاسا.. کە بینی هەندێ لە پێشمەرگەکانی لەناوو بەردەم مزگەوتی دێیەکە بەشەڕە جنێو بەگژیەکدا

چوونەو هەرچی قسەی نەشیاوو ئابڕووبەرانەیە بەیەکتری دەڵێن، لەشەرما روخساری گەرم داگەڕا.

شوێنەکە تا دەهات قەرەباڵغترو بە فانۆسی دەستی خەڵکەکەش ڕووناکتر دەبوو، ئەوانەی کە بەگژیەکدا چووبوون بە هاتنی سەرتیپیش هێورنەبوونەوە ئەگەرچی کەوتە ناوبژی‌و فەرمانی پێکردن بێدەنگ بن، بەڵام دواتر هەندێ پێشمەرگەی ترو مەلای مزگەوت‌و ریش سپییانی گوندەکە لەسەر داوای ئالان کەوتنە ناوبژی‌و ئەمجارە شەڕە جنێوەکە کۆتایی پێهات، هەندێکیان پەرتەیان کرد.

هێشتا ئالان‌و زۆربەی پێشمەرگەکانی‌و خەڵکی دێیەکەش نەیاندەزانی ئەم شەڕە جنێوە لەم نیوە شەوەدا کە هەمووانی هێناوەتە بەر مزگەوتێ، لەسەرچی روویداوە، ئەو کە لەناخەوە زۆر هەستی بە تەریق بوونەوەو شەرمیش دەکرد بانگی یەکێك لە پێشمەرگەکانی کرد کە هیلاکیی زۆری پێوە دیاربوو پێدەچوو لەسەرەتاوە ئاگای لە بەزمەکە بووبێت، لێی پرسی لەسەرچیی ئەم شەڕە روویداوەو ئاوا لەدێیەکە حەیا و نامووسی پێشمەرگەشیان بردووە.. هێشتا

پێشمەرگەکە دەستی بەقسە نەکردبوو، حاجی رەشید بەدەم کۆکینەوە بە فانۆسێکەوە گەیشتە لایان، پێشمەرگەکە دیقەتی حاجی‌داو دواتریش سەیری ئالانی کردەوەو بەسەرسوڕمانەوە سەرێکی بادا وەك پرسیارێك ئاخۆ ئەوە کێیەو چییە یا قسە بکات‌و بەسەرهاتەکە بگێڕێتەوە یا نا؟!.

لە سیمای پێشمەرگەکە گەیشت، بۆیە پێی وت قسە بکاو باسی هۆکاری دروستبوونی شەڕەکە بکات، بەزمەکە بە تەواوی بگێڕێتەوە: "خاڵە حاجی خۆمانەیە، قسە بکە".. پێشمەرگەکە کەمێك هەڵوەستەی کرد، وەك ئەوە وابوو کە بە دوای سەرەداوێك بگەڕێ‌و قسەکانی پێدەست پێبکات:

–پیاو نازانێ چیی بڵێ! شەڕەکە لەسەر شتێکی زۆر قۆڕو هیچ دروست بوو، ئەوەی من بزانم هەمووی خەتای زوبێر بوو.

–بۆ زوبێر چیی کرد؟

–ئێمە هەموو خەوتبووین، هەموو لە مزگەوت بە تەنیشت یەکەوە خەوتبووین، لەپڕ لەگەڵ هاتوهاوارو جنێوەکانی هەرێم کە بە زوبێری دەدا خەبەرمان بووەوە.. وادیارە،

زوبێر لەناو جێگا خۆی لێ نزیك كردۆتەوەو دەستی بۆ درێژكردووە.

حاجی رەشید رووی وەرگێڕاو خۆی وا نیشاندا كە ئاگای لە دوا بڕگەی قسەكان نەبووە، ئالانیش لە توڕەیی و لە شەرما دەمووچاوی گەرمو سوور هەڵگەڕابوو، عارەقەش دەموچاوی بەتەواوی تەڕكردبوو، بەسەر بادانەوە سەیرێكی حاجیی كردو دواتر لە پێشمەرگەكەی پرسیی:

–هەرێم كامەیە؟! ئەو كوڕە هەرزەكارەی شار كە چەند رۆژێك پێش ئێستا پەیوەندیی پێوەكردین؟

–بەڵێ، ئا خۆیەتی..

پێشمەرگەكە دوای ئەم وەڵامەی، روخسارە گرژەكەی وا نواند كە چاوەڕێی فەرمانێكە جێبەجێی بكاتو سنوورێك بۆ كێشەكە دابنێن.. بەڵام ئالان ماوەیەكی كەم بێدەنگ بوو، هیچی نەگوتو دۆش داما، بیری لەوەكردەوە كە چۆن حەیایان چووەو ئیتر جارێكیتر نە ئەوو نە پێشمەرگەكانی روویان نایەت بێنەوە ئەم ئاواییەو چیتریش وەك جاران سەربەرزو بە ویقار نابن، بیری لەوەش كردەوە كە چیتر ناتوانێ بەهاریش ببینێ یا

ئەگەر بینیشی ئەوا ناتوانێ وەكو جاران لەگەڵیدا بەتەنیا بێو باسی خۆشەویستیی بۆ بكات.. لە حەژمەتا دڵی دەكوڵا، گەلێك هەستی بە پەژارەو بێدەسەڵاتی كرد. بەدەم ئەم بیركردنەوانەوە، ئازارێكی زۆر لەسەریو ئەژنۆكانی پەیدابوو، بەڵام دانی بەخۆیدا گرتو تەنها بە دەستێكی كەمێك تەوێلی شێلا. دیقەتێكی روخساری هەرێمیدا كە لە دوورەوە لەگەڵ سێ چوار پێشمەرگەدا مشتومڕی بوو و جارجار پەنجەی رادەوەشاند. ئەو پێشمەرگەیەی كە هێشتا لای وەستابوو راسپارد بچێ بانگی هەرێم بكاو بیهێنێتەلای بۆ ئەوەی لەڕاستی مەسەلەكە تێبگات.

هێشتا هەرێم نەگەیشتبووە لایان، حاجی رەشید روخسەتی خواست بگەڕێتەوە ماڵ چونكە كچەكانی بەتەنهان، ئالانیش فەرمووی لێكردو ئەو رۆیشت.. پێشمەرگەكە لەگەڵ هەرێم گەیشتنەلای، چەند پێشمەرگەو پیاوێكی دێیەكەش هاتن بۆ لایانو لێیان كۆبوونەوە، بێئەوەی رێگە بدا كەس سڵاو یا هەر قسەیەكی دیكە بكات، ئالان كە نێوچاوانی گرژكردبوو، پرسیی:

–کاك هەرێم ئەم شەڕەتان لەسەر چییە؟ بۆچی لە ئاوایی حەیامان دەبەن؟

هەرێم کە روخسارێکی سپی و کەمێك قەڵەوی هەبوو، پێدەچوو رۆژێك لە رۆژان ماندووبوونی نەچەشتبێ، بەدەم سڕینی چاوەکانییەوە وەڵامی دایەوە:

–کاك ئالان هیچ خەتای منی تێدا نیە، من خەوتبووم، لەپڕ ئەو بێ ئەخلاقە، کە لە تەنیشتم خەوتبوو، خۆی لێم نزیك کردەوەو دەستی بۆ درێژکردم، بۆیە من لێی هەستامەوەو ئەگەر لەبەر پێشمەرگایەتیی و حزبایەتی نەبووایە، هەر لەوێ دەمکوشت.

–ئەی بۆ وات نەکرد؟ بۆ نەتکوشت؟

–ئاخر نالێم لەبەر پێشمەرگایەتی و هاوڕێیەتی وام نەکرد، بەڵام تێرجنێوم کرد، باوەڕ بکە کاك ئالان ئەمجارە ئەو زوبێرە حیزە شتی وا بکات دەیکوژم، بە گۆڕی شەهیدان لێی قبوڵ ناکەم و وەك سەگ دەیتۆپێنم.

–ناوی شەهیدان مەهێنە..

ئەمەی بە تووڕەییەوە وت، ئنجا درێژەی بە قسەکانیدا:" خەمت نەبێ

چیتر رێگە نادەم شتیوا رووبداتەوە، تۆ دەبێ بەیانی بگەڕێیتەوە شارو بچیتەوە ناو کەسوکارت".

دواتر ئالان سەیری پێشمەرگەکانی دەوروبەری کردو بەیەکێکیانی وت کە سبەی هەرێم تا سەر جادەیەکی قیر بەڕێ بکا بۆ ئەوەی سەیارەیەکی دەست بکەوێت و بڕواتەوە.

هەرزەکارەکە هیچی بۆ نەووترا، سەری نزم کردو لەوێ ون بوو، ئەمجارە ئالان دوو سێ پێشمەرگەی راسپارد بچن زوبێر چەك بکەن و خۆیشیان کۆبکەنەوە چونکە دەڕۆن و دێیەکە جێدەهێڵن.

ئیتر پێشمەرگەکان هەموویان کەوتنە جموجۆڵ و بەچاوی خەواڵووەوە بەرەو لای ئالان دەهاتن، بەبێدەنگی و یەك لە دوای یەك کەوتنە ڕێ و تەنها تەپەی پێی ئەوان دەهات، ئەمجارە بەبەرچاوی دێهاتیەکانەوە، گوندەکەیان جێهێشت و رۆیشتن.

ئالان کە بیری لە بەهار دەکردەوە، دڵی زۆر تەنگ دەبوو، زۆر بێزارو هیلاك، بەڵام

نەیدەهێشت ئەوانە بە روخسارییەوە دیاربن، خۆی توڕەو بەهێز نیشانی پێشمەرگەکانی دەدا.

* * *

چەند رۆژێك دوای رووداوی ناو پێشمەرگەکان، بارانێکی بەخوڕ باری ، بەڵام خەڵکی ئاوایی دڵیان پێ خۆش نەبوو، بۆنی یەکەم بارانی پاییز کەسی کەیفخۆش نەکرد، لای ئەوان باس باسی ئەخلاق و ناموس و شەڕی نێوان پێشمەرگەکان بوو.

مام حەمەدەمین کە زۆر پەست بوو بە رووداوەکە، دەیگوت:" ئەمە ئەخلاقی پێشمەرگە نییە، ئەو کەسەی ئەو شتانە دەکات فریودراوەو خائینەو بۆ ئەوەیەتی حەیای پێشمەرگەی پێ ببات".

حاجی رەشیدیش نە لە ماڵەوەو نە لە دەرەوەش بەهیچ شێوەیەك باسی پێشمەرگەکانی نەکردەوە، ئەوەندە نەبێ بەڕووداوەکەو بەوەش دڵتەنگ بوو کە فریانەکەوت بە تەواوی گازاندەو خەمەکانی خۆی و خەڵکی ئاوایی لە خراپەکاریی جاشەکان و کردەوەو ئاکارە ناپەسەندو

نابەجێکانیان بۆ ئالانە قیت هەڵبڕێژێت تا چارەسەرێکیان بۆ بدۆزنەوە.

بەهاری کچیشی وەك خەڵکەکە دڵتەنگ بوو، بەڵام زیاتر خەمی لەوە دەخوارد کە ئالان بێ ئەوەی خواحافیزی بکاو بێ ئەوەی ئەو شەوە سەریان لێبداتەوە ڕۆیشتووەو دێی جێهێشتووە، ئەو لە خەڵکانیتر زیاتر غەمگینو کز بوو، هەستی دەکرد ئەوەی ڕوویداوە لە بێ چانسیو بەدبەختیی ئەودابووە، پێی وابوو ئەمجارە ئەستەمە ئالان ببینێتەوەو ئیتر عیشقەکەیان هەر لەسەرەتاوە کۆتایی پێهات، تا بیری لە ڕۆیشتنی ئالان بکردایەتەوە، زامی ڕۆحی گەورەترو لێدانیدڵی سستترو ڕوخساری کزترو هەناسەشی تەنگتر دەبوو.

جاشەکان ژمارەیان لە جاران زۆر زیاتری کردبوو، ئەمجارە جگە لە چەکدارە کوردەکان، ژمارەیەك سەربازیش لەگەڵیان هاتبوون کە لە ڕوخسارو قسەیاندا دیاربوو کورد نینو لە شوێنێکی دوورەوە هاتوون، هێزێکی گەورە هاتبووە ئەوێ.

هەڵسوکەوتی چەکدارە کوردەکان تا دەهات لەگەڵ خەڵکی ئاوایی زیاتر خراپ دەبوو،

ئەمجارە پشکنینیماڵەکانو دێهاتیەکانیش دەستی پێکرد، ڕێگەیان بە شوانو جوتیارەکان نەدەدا زۆر لە دێ دوور بکەونەوەو چاودێرییان خستبووە سەر تەواوی خەڵکەکە.

ژیانی دێهاتیەکانی ئاواییەکە بەدەست جاشەکانەوە تاڵو گەلێك ناخۆش بووبوو، هەموویان درکیان بەو ڕاستیە دەکرد کە ژیانیان بە دەست جاشو سەربازەکانەوە لە مەترسیدایە، بەڵام کەسیان لەلای یەکتری دانیان بەو ڕاستیەدا نەدەنا، لە ڕووبەڕووبوونەوەی ئەو ڕاستیە دەترسان کە گوندەکەیانو ژیانی خۆیشیان لە ژێر هەڕەشەو مەترسییەکی گەورەدایە.

چەند جارێك حاجی ڕەشیدو ڕیش سپییانی دیکەی ئاوایی چوونە لای ئەکرەمە ڕەشو داوایان لێکرد چیتر ماڵەکان نەپشکننو ڕێگە بە جوتیارو شوانەکانیش بدەن بچنە سەر کارەکانیان، لە بێدەسەڵاتییانو لە بێئومێدییان لە گەڕانەوەی پێشمەرگە، خۆیان دەخیلی دەکردو پێیان دەگوت: "کاك ئەکرەم تاوانی ئێمە چییە وامان لێدەکەن؟ ئێمە نە موخەریبینو نە دژی

حکومەتین، وازمان لێبێنن با کارو زەراعەتی خۆمان بکەین".. بەڵام ئەکرەم کە بەهۆی شکستهێنانی هەوڵەکانی لەگەڵ کیژان رق و کینەی زۆری لە خەڵکی دێیەکە هەڵگرتبوو، بە ساردییەوە پێی گوتبوون کە بەدەست ئەو نییەو بڕیار لای ئەفسەرە عەرەبەکانە.

حاجی رەشید هەستی دەکرد هاتنی ئەو ژمارە زۆرەی سەرباز بۆ گوندەکە هەروا بە خۆڕایی نییەو شتێکی لە پشتەوەیە، پێی وابوو سەربازو جاشەکان بە کات و چۆنیەتی هاتنی پێشمەرگەکان بۆ ناو ئاوایی دەزانن و رەنگە مەبەستیان ئەوەبێ لێیان بدەن و لەناویان بەرن.. رۆژ بەڕۆژ بیری لەو مەسەلەیە دەکردەوە، زۆر خەمی بوو پێشمەرگەکان بەدەست جاش و سەربازەکانەوە شتێکیان بەسەر بێت و زیانیان بەرکەوێت، بەڵام کەمێک دڵی بەوە خۆش بوو کە ماوەیەکە پێشمەرگەکان نەهاتوون بۆ دێیەکەو رەنگە بە مەسەلەی هاتنی سەربازەکانیان زانیبێت، جگەلەوە حاجی خەمی لەوەش دەخوارد کە ئەگەر بێتو جەنگ لە لادێیەکەی ئەوان و دەوروبەری رووبدات ئەوا خەڵکەکە تیادەچێ و هەرچی هەیە هەپروون بە هەپروون دەبێ،

بۆیە یەك دوو جار لە کاتی نان خواردن لای کچەکانی باسی جێهێشتنی دێیەکەی دەکرد، پێشنیازی ئەوەی دەکرد تەنها کەلوپەلە زۆرگرنگەکانیان وەك پارەو ئاڵتون و ناسنامەکانیان لەگەڵ خۆیاندا ببەن تا نە سەربازەکان و نەخەڵکی ئاواییش نەزانن بە یەکجاری دەڕۆن و ئەوێ جێدەهێڵن.

بەهار لەگەڵ ئەم بیرۆکەیەی باوکی نەبوو، ئەو هەر چاوی لە رێگەی ئالان بوو، پێی وابوو رۆژێك لە رۆژان ئەگەر بەتەنیاش بێت، بۆ دیدەنیی ئەو دێتەوە ئەوێ، ئاگای لەوە نەبوو جاش و سەربازەکان کە بەشەو لە دێیەکە دوور دەکەونەوە، لە دەوروبەرەکەیدا چەندین بارەگاو مۆڵگەیان دامەزراندووەو ئەوانیان گەمارۆداوە.

ئەکرەمە رەش خۆی چەند گۆڕابوو لەگەڵ خەڵکی دێیەکە، ئەوەندەی تر لە ترسی ئەفسەرە عەرەبەکان مامەڵەی لەگەڵ دێهاتیەکان توندتر کردبوو، نەدەچووە میوانداریی هیچ ماڵێك و بە ئاشکراش جنێوی بە پێشمەرگە دەداو گەلێ جار سووکایەتیی بەو ماڵانەش دەکرد کە کەسێکیان پێشمەرگە بوون، خراپەکاریی ئەو لە هی سەربازەکان زۆر

زیاتر بوو، وای لێهاتبوو خەڵکی ئاوایی زیاتر لە سەربازەکان نزیك دەبوونەوە کە ڕەنگ و زمانیشیان لەوان جیابوو، گەلێکجار منداڵەکان لە دڵ سافیی خۆیانەوە دەچوونە لای سەربازەکان و بڕێك ترێ، سێو یا میوەی تریان بۆ دەبردن و لەگەڵ خۆیشیاندا چەند سەموونێکی سەربازیی ڕەق و کۆنیان دەهێنایەوە.

جاشەکان بە گشتی هاتنی سەربازەکانیان بۆ دێیەکە بە شتێکی ئاسایی دەزانی، چونکە لە زۆر شوێنی دیکە جاش و سەرباز پێکەوە بوون، ئەمە شتێکی نوێ نەبوو، بۆیە هیچ کامێکیان بیریان لەبەرنامەی سوپا نەدەکردەوە، بیریان لای ئەوە نەبوو کە سەربازەکان لە هەندێ ناوچە دەیان گوندیان خاپوورکردووەو خەڵکێکی زۆریشیان شوێن بزر کردووە.

لە ماوەی هاتنی سەربازەکان، جاشەکان ئەگەرچی مامەڵەیان لە زۆر ڕووەوە لەگەڵ خەڵکی ئاواییدا خراپتر کردبوو، بەڵام چیتر بە دوای کچانی ئاواییەوە نەبوون و وەك پێشتر سەیری سمت و سنگی ئافرەتەکانیان نەدەکرد، سڵیان دەکردەوە، هەندێکیان لە

ترساو هەندێکیشیان دەماری پیاوەتیان جولابوو کە چۆن دەبێ بەبەرچاوی بێگانەوە بە سووکی سەیری ئافرەتی کورد بکرێ و ڕێگە بۆ ئەوانیش خۆش بێ وابکەن.

بەشێك لە دێهاتییەکان بە تایبەتی ئەوانەی ئاکامی خراپیان لە هاتنی سەربازەکان دەخوێندەوە، مەڕو ماڵات، توتن، دانەوێڵەو گەلێ جاریش شتە زیادەکانی ناو ماڵیشیان هەرزان دەفرۆشتە ئەو بازرگان و کاسبانەی لەدێیەکانی تر یا شارۆچکەکانەوە بۆ ئەوێ دەهاتن، تا وای لێهاتبوو بەشێکی زۆری خەڵکەکە لە ماڵەوە دانیشن و دەستبەرداری کارو کاسبییان بن. مام حەمەدەمینی دوکاندار چیتر لەسەر دوکانەکەی دانەدەنیشت و ئەوەی پێویستی بە شتێك هەبووایە دەبووایە بچێتە ناو ماڵەکەی و لەوێ بیکڕیایە.

ئەکرەمە ڕەش، لەلایەك دڵنیابوو لەوەی چیتر پێشمەرگە نایەنەوە دێیەکەو لەلایەکی دیکەشەوە بەهۆی بوونی ئەو ژمارە زۆرەی سەربازان هەستی دەکرد پشتی قایمەو دەسەڵاتی بەهێزترە لە جاران و ئەوەی پێشتر بە قسەی خۆش و مامەڵەی نەرمەوە نەیتوانیوە بەدیی بهێنێت، ئێستا دەتوانێ بەچاو

سووركردنەوەيەك چيى بوێت بيكات، بۆيە ديسان كيژانى هاتەوە يادو خەياڵى گەڕايەوە سەر ئەو ساتەى كە بەڕووتى لەسەر كانى بينيبووى، هەرچەند جارێك كە كيژانى بەخەياڵدا دەهات، لەهەر شوێنێكى دێيەكە بووايە بە ئاراستەى شوێنى كانيەكەى دەڕوانى و كەمێك رادەماو تەواوى ديمەنەكەى وەبير دەهاتەوە.

ئەكرەم ئەو ماوەيە چەندى كرد نە لەسەر كانىو نە لەڕێگاو بانەكانو نە لەهيچ شوێنێكىترى ئاوايى كيژانى نەبينى. هەوڵيدا ماڵى كچەكە بدۆزێتەوە، لە يەك دوو منداڵى پرسىو خانووەكەى دۆزييەوە، بەڵام پێنەدەچوو ئاوەدانيى تێدا بێت، چەند جارێكى ديكە بەلاى خانووەكەى ماڵى كيژاندا گوزەرى كرد، بەڵام وەك پێشتر ئاوەدانيى تێدا نەبوو، بۆيە هەستى كرد شتێك روويداوە.. حەوسەڵەى نەماو ئارامىى لەبەر هەڵگيرا، دەيويست سۆراخێكى بكات بەڵام نەيدەزانى چۆنو لە كێ بپرسێت. دواجار لەيەكێك لە ماڵە دراوسێكانى كيژانى پرسىو وا خۆى نواند لە ڕوانگەى ئەوەوە دەپرسێت گوايە حاكمى ئاواييەو دەبێ ئاگادارى وردو درشتى

دێيەكە بێت، دراوسێكەى ماڵى كيژان وەڵامى ئەكرەمى دايەوە:

– ماوەيەك پێش ئێستا ئەو داماوانە باوكيان نەخۆش كەوت، براكەيان كە تازە سەربازيى تەواو كردبوو، گەڕايەوەو هەموويانى لەگەڵ خۆى بردە شار.

*   *   *

پێشمەرگەکان بە هاتنی جاشو سەربازەکانیان بۆناو دێیەکەو دەوروبەریشی زانیبوو، بۆیە ناچار ئەو ماوەیە نەهاتن بۆئەوێو لە شاخەکاندا مانەوە.

چەند هەفتەیەکی پێچوو کەشو هەوا زۆر ساردی کرد، لوتکەی چیاکان بەفر دایپۆشیبوو، پەیداکردنی خواردنیش زەحمەت تر بوو، بەڵام ئالانو پێشمەرگەکانی شاخەکانیان جێ نەهێشت. ئەگەرچی مانەوەیان لەنێو شاخەکاندا، هەموویانی دووچاری بێزاریو بێ هیواییەکی زۆر کرد، بەڵام ئالان پێی وابوو ئەزموونێکی باشەو لە هەمان کاتیشدا نەچوونیان بۆ دێیەکە وا لە خەڵکەکەی دەکات شەڕە ئابڕووبەرەکەی پێشمەرگەکان لەبیر بکەن.

سەرمای شاخەکان بەیەکجار ورەی پێشمەرگەکانی رووخاندبوو، ئەوان تا پێیان کرا داری وشكو تەڕی شاخەکانیان بۆ

سووتان بەکارهێنا، بەڵام بەفر وردە وردە دایدەپۆشتنو چیتر هێزو توانای کۆکردنەوەی داریشیان نەما، کار گەیشتە ئەوەی یەکدوو پێشمەرگە لەسەرما رەق ببنەوەو شەهید بن، ئەمەش بووە هۆی هەرەسهێنانی ورەیانو شیرازەی پێشمەرگەکان بەیەکجاری تێکچوو.

چەند جارێك لەگەڵ بەرەبەیاندا، ئالان بۆی دەردەکەوت کە پێشمەرگەیەك یان دووان بە دزییەوە لە شاخەکان دابەزیونو تێیان قووچاندووەو چەکەکانیانو کەلوپەلەکانیشیان لەگەڵ خۆیاندا بردووە، ئالان دەیزانی ئەوان دەچن تەسلیم بە حکومەت دەبنەوە، بەڵام هیچ دەسەڵاتێکی نەبوو، تەنانەت لەلای پێشمەرگەکانیش سەنگو قورسایی جارانی نەمابوو، رێزێکی ئەوتۆی لێنەدەگیراو کەسیشیان فەرمانەکانیان بەجێ نەدەهێنا، بۆیە وای لێهاتبوو بە هۆی نەمانی متمانە بە پێشمەرگەکانیو لە ترسی گیانی خۆی، خەو نەدەکەوتە چاوانی. ئیتر درکی بەوەکرد کە بارودۆخەکەیان گەیشتۆتە ئاستێکی ترسناكو زۆری نەماوە داڕمێن. زۆر بیری کردەوە کە چیی بکاتو چیی نەکات، چەند جارێك هاوڕێ نزیکەکانی بانگ دەکردو

راوێژی پێدەکرن، هەموویان وەك ئالان پێیان باش بوو شاخەکان جێبهێڵن‌و ئەگەر بۆیان بکرێ‌و هێزە سەربازییەکە لەوێ نەمابێ، بگەڕێنەوە گوندەکە بۆ ئەوەی هەر هیچ نەبێت بتوانن کەمێك خواردن پەیدا بکەن‌و بحەوێنەوە.

هەواڵی جێهێشتنی شاخەکان خێرا لە نێو پێشمەرگەکاندا بڵاوبۆوە، ئەگەرچی برسێتی‌و سەرما تەواو بێ هێزو هیلاکی کردبوون، بەڵام بە بیستنی ئەم هەواڵە هەموویان گەشابوونەوەو بە پەلەپەلیش کەلوپەلەکانیان کۆدەکردەوە بێ ئەوەی لە راستیی هەواڵەکە دڵنیابن. رۆژێك بەر لە رۆیشتن‌و جێهێشتنی شاخەکان، ئالان پێشمەرگەکانی کۆکردەوەو داوای لێکردن چەك‌و کەلوپەلی زیادەش بەجێبهێڵن، چونکە دەیزانی هیلاکن‌و رەنگە بەم سەرماو سۆڵەیە بەرگەی باری قورس‌و رێگای دووری ناو بەفر نەگرن.

وەکو جاران ئاڕاستەی هەمان دێیان گرتەوەبەر کە پێشتر بۆی دەچوون، هیچ کام لە پێشمەرگەکان ماندوویێتی‌و ئازاری جەستەیان بەخەیاڵدا نەدەهات، بەڵام هەندێکیان بیریان لەو شەوە دەکردەوە کە بۆ دواجار دێیەکەیان

جێهێشتبوو. هەندێکیان دەیانپرسی:" دەبێ خەڵکی ئاوایی ئەمجارە چۆن‌و بە چ چاوێك سەیرمان بکەن؟"، هی‌تر دەیگوت:"باشە بە چ روویەك بچینەوە ئەوێ خۆ حەیامان چووە؟". کەچی هەندێکیشیان بۆ بچووکردنەوەی ئاستی رووداوەکە جنێویان بە خەڵکی دێیەکە دەداو دەیانگوت:" وەنەبێ خەڵکی گوندەکەش ئەوەندە شەریف بن، ئەوان هەزار ئیشی قۆڕ دەکەن‌و گوێ نادەنە هیچ، کەی ئەوان نامووس‌و حەیایان هەبووە؟".

ئالان کە وەکو جاران خۆی تووڕەو هێمن‌و بێدەنگ نیشان دەدا، گوێی لە بەشێکی ئەم قسانەبوو، هەندێجار لە ناخەوە پێکەنینی پێدەهات‌و هەندێ جاریش خەمی بۆ دەخواردو ئاهی بۆ هەڵدەکێشا، بەڵام خۆی وا نیشان دەدا کە ئاگای لێ نییەو خەریکی بیرکردنەوەیە لە هەنگاوی ئایندەو خەمخواردن لە دۆزینەوەی چارەسەر بۆ حاڵی شڕی دەستەکەی. ئەگەرچی ئەویش گەلێ جار بیری لە دیمەنەکانی رووداوەکە دەکردەوە، بەڵام کە سیمای بەهاری دەهاتەوە یاد، زۆر گوێی بە مەسەلەکە نەدەدا، ئالان بە درێژایی رێگاکە بیری لە بەهار دەکردەوە، بڕیاریدا ئەمجارە

ئەگەر بچنەوە دێیەکە لەگەڵ حاجی رەشید باسی بەهار بکاو خوازبێنیی بکات، چونکە چیتر بەرگەی دووریی ئەو ناگرێت، ئەو بیری لەوەش کردەوە کە مادام ناتوانێ ژن‌و منداڵەکانیشی لە شارەوە بهێنێتە لای خۆی، بۆیە قەیدی چیی دەکات ئەگەر ژن بهێنێت بە تایبەتیش کەسێك کە خۆشی بوێت.

بە دابەزین‌و وردە وردە دوورکەوتنەوە لە شاخەکان، بەفریش نەدەما، ئیتر پێشمەرگەکان لە خۆشیان هەندێکیان دەستیان دایە گۆرانی وتن‌و هەندێکیشیان پارچەیەك یا دووانی جلوبەرگاکانیان دادەکەندو جامانەکانیشیان کە لە دەم‌و چاویان پێچابوو، دەیان کردەوە. تینی پڕ لە نەشئەی خۆر، جەستەی ساردی ئەوانی گەرم کردەوە. دوای چەندین سەعات رێکردن، بەر لەوەی لەدێیەکە نزیك ببنەوە، هەڵوەستەیەکیان کردو چیتر نەچوونە پێش.. خۆر هێشتا ئاوا نەبووبوو، بینینی چاویش چەند کیلۆمەترێك حوکمی دەکرد. ئالان داوای لە پێشمەرگەکان کرد دانیشن‌و کەمێك پشوو بدەن تا ئەو سەیری دەوروبەری دێیەکە دەکات بۆئەوەی بزانێ سەربازو جاشی لێماوە

یان نا. چووە سەر بەرزاییەك‌و لە دێیەکەی رووانی. چەند دەقیقەیەك بە دووربینەکەی دەیڕوانی‌یە ناو دێ‌و دەوروبەریشی، یەك دوو جار دووربینەکەی لادەبردو بەچاو سەیری دەکرد، تاوێك چاوی دەتروکاندو تاوێکیش زەقی دەکردەوە، دیقەتی دەدایە گوندەکە، بەپەنجەکانی چاوانی هەڵدەگلۆفی‌و پاکی دەکردنەوە، بڕوای بەوە نەدەکرد کە لە دووربینەکە دەیبینی. هەر لە شوێنی خۆی بانگی یەکێ لە هاوڕێ نزیکەکانی کرد ئەوانەی کە متمانەی پێدەکردن‌و دووربینەکەی دایە دەست‌و داوای لێکرد ئەویش سەیری دەوروبەرو ناوەوەی دێ بکات. ئەو کەمتر لە دەقیقەیەك سەیری کرد، دواتر سەیرێکی ئالانی کردو تفێکی قووت دایەوە، دووربینەکەی دایەوە دەست ئالان‌و یەك دووجار سەری بادا، بێدەنگ کەوت‌و قسەی بۆ نەکرا، روخساری کەیفسازی گۆڕا، خەمێکی قوڵ بەسەرو سیمایەوە دەرکەوت، دەمێك بەبێدەنگی دانیشت. ئالان جارێکی‌تر هەر بە دووربینەکەی سەیری ناو دێی کردەوە، بەڵام هیچ هەڵوێستێك لە روخساریدا دەرنەکەوت، چونکە نەیدەویست

پێشمەرگەکان هەست بە هیچ شتێکی نائاسایی بکەن. رووی لە پێشمەرگەکەی هاوڕێی کردو بە هێمنی پێی گوت:" باسی هیچ مەکە با جارێ کەس بە هیچ نەزانێ".

هەردووکیان لە بەرزاییەکە هاتنە خوارەوە، ئالان کە دەیزانی پێشمەرگەکان چاوەڕێی زانیارین لەسەر بوون یا نەبوونی سەربازو جاش، لەبەردەمیاندا وەستاو پێی گوتن:" تا تاریك دەکات لێرە پشوو دەدەین، شەو دەچینە دێیەکەو پێناچێت سەربازو جاشیشی لێبێت". پێشمەرگەکان بەبیستنی ئەم قسەیە لە خۆشیا روویان گەشایەوە، هەندێکیان چەند جارێك لە خۆشیا دەیانگوت:"دەم خۆش.. دەم خۆش". ئیتر ئالان کە لە ماندوویێتیو بێ خەویدا خوێن زابووە چاوەکانیو بە تەواوی بێتاقەتو هیلاك بوو، لە هاوڕێکانی نزیك بۆوەو پێی وتن کە کەمێك دەخەوێو دوای سەعاتێك خەبەری بکەنەوە. ئالان سەیرێکی سەعاتەکەی دەستی کردو تاقمەکەی پشتی کردەوەو چەند مەترێك لەولای پێشمەرگەکان پاڵ کەوتو پێڵوەکانی لێکناو بە هێمنی خەوت.

پەرتەوازەبوونی پێشمەرگەکانیو تەسلیم بوونەوەی هەندێکیانو ئەو بارە سەختو خراپەی تێی کەوتبوون، زۆر ئازاری دەدا، خۆی زۆر بە دڵسۆزی پێشمەرگەکانیو ئەرکەکانیشی دەزانی، بەڵام هەستی دەکرد کە سەرکردایەتیو بەرپرسانی سەرووی خۆی تێڕوانینێکی دیکەیان لەسەری هەیە، بە مەزەندەی ئالان ئەوان پێیان وابوو ئیتر ئەو بە کەڵکی سەرتیپی نایەو تەنانەت پێشمەرگایەتیش بۆ ئەو زۆرە.

لەپڕ ئالان خۆی لە زیندانێکی سەرکردایەتیدا بینیەوە، لە ژوورێکی لە قوڕ دروستکراوی بچوك توڕ هەڵدرابوو، تەنانەت پەنجەرەیەکی بچووکیشی تێدا نەبوو، ئەو بڕە رووناکیەی کە لە ژوورەکەشدا هەبوو، ئەوەبوو کە لە درزو ژێر دەرگاکەدا دزەیان دەکردە ژوورێ، لە ژیانیدا پەی بە سەرمای وا نەبردبوو، هەمو گیانی هەڵدەلەرزی، ئەو تاکە بەتانیەی بۆیشی دانرابوو لە خۆی پێچابوو، بەڵام سوودی نەبوو، قاچەکانی تەزی بوونو بڕبڕەی پشتی لەتاو سەرما ئازارێکی زۆری تێکەوتبوو، هەڵدەستایە سەرپێو شێتانە هاتوچۆی دەکرد، بەڵام تا دەهات زیاتر

سەرمای دەبوو و گیانی زیاتر ئازاری تێدەکەوت، لە دەرگاکەی دەداو هاواری دەکرد، کەس بەلایدا نەدەهاتو لێی نەدەپرسییەوە، هۆن هۆن دەگریاو بە دەمی پڕ لە نزاو پاڕانەوە هاواری دەکرد، سوودی نەبوو. نەیدەزانی بۆ گرتوویانەو لەو ژوورە ساردەدا فڕێیان داوە، کەس قسەی لەگەڵ نەکردبوو، کەس پێی نەگوتبوو ئەمە تاوانەکانتەو لەسەر ئەم مەسەلانە بە فەرمانی فڵانە کەس گیراویت. بەیەکجار داڕووخا، لە هاتوهاوارو هاتوچۆکەشی کەوت، لە چاوەڕێ کردن زیاتر هیچی بۆ نەمایەوە، زۆر چاوەڕێ بوو، چاوەڕێی مەرگو ئازادیو سۆراخ کردنیو کۆمەڵێك شت بوو، گوێی هەڵخستبوو بە ئومێدی بیستنی دەنگی یەکێك لەودیو دەرگاوە کە لە حاڵی بپرسێو دەرگای بۆ بکاتەوە، بەڵام نە ئەوەو نە هیچ کام لەوەی چاوەڕێی دەکرد، نەهاتەدی.

لەپڕ گوێی لە دەنگە ناسکەکەی بەهار بوو، بەهار لەودیو دەرگاوە لەگەڵ چەند پیاوێك قسەی دەکرد، پێدەکەنیو قاقای لێدەدا، ئالان وەك شێت هەستایە سەرپێ، گوێی بە دەرگاکەوەناو یەك دوو جاریش

گوێی لەناوی خۆی بوو، شێتگیرو توڕە، بەدەستو قاچی کەوتە لێدانی دەرگاکە، بەڵام بەهارو پیاوەکان بەریتمی ئاسایی خۆیان قسەیان دەکرد، پێنەدەچوو کەس گوێی لە دادو فیغانو هاتوو هاواری گیراوەکەو تەپو هوڕی دەرگاکە بێت، زۆری هاوارکرد: "بەهار... بەهار... کچێ بەهار بۆ وەڵام نادەیتەوە من ئالانم ئالان..".

کەس پێی نەدەزانی، بەیەکجار هیوای لێبڕاو هێزی لەبەردا نەما، خۆی بە دەرگاکەداداو دواتر کەوتە سەر زەویی ساردو سڕی ژوورەکە، بۆنی مەرگی کردو هەستی کرد لە تاو ئازاری برینی رۆحو تەنگبوونی هەناسەیو سڕبوونی قاچو دەستو تەوێڵی لە تاو سەرما، وا گیان لە دەست دەدا، مەرگ زۆری بۆ هێناو دەیویست ملکەچی بکات، بەڵام ئەو ململانێی لەگەڵدا دەکردو هەوڵی دەدا بێتەوە ژیان، ململانێیەکی سەخت بوو، بەڵام بە کۆتاییەکەی نەگەیشت.

دنیا تەواو تاریکی کردبوو کە ئالان لەلایەن هاوڕێکانییەوە خەبەر کرایەوە، قاچەکانی لەسەرما تەزی بوونو پشتی ژانی تێکەوتبوو، ئەو تاکە بەتانیەی بە خۆیدادابوو گەرمی

نەکردبۆوە، بە روخسارێکی بێزارو خەفەتاوی سەیرێکی هاوڕێکانی کردو بەدەم ئاه هەڵکێشانەوە یەك دووجاریش سەری بادا، ئای کە خەونێکی تەلیسماوی ناخۆش بوو..
کەمێك دۆش داماو بیری لە خەونەکەی کردەوە، وردە وردە ئارام بووەوە، ئنجا دیقەتی سەعاتەکەی دەستی‌داو بیری کەوتەوە کە داوای کردبوو دوای سەعاتێك خەبەری بکەنەوە کەچی قسەکەیان بەجێ نەهێناوە، دوای تێپەڕبوونی زیاتر لە دوو سەعات هەڵیانساندووە، دیمەنی گوندەکەی بیرکەوتەوە کە دواجار لە دووربینەکەیەوە بینیبووی، نێوچاوانی گرژ کردو سەیری ئەوانی کردەوە، بە تووڕەیی‌و کەمێك بێزاریشەوە پرسی:" باشە براینە ئەی نەمگوت تەنها سەعاتێك دەخەوم‌و زوو خەبەرم بکەنەوە؟!".

یەکێ لە پێشمەرگەکان پڕ بەدڵی پێکەنی‌و پێی وت کە چەند جارێك بانگیان کردووەو ویستوویانە خەبەری بکەنەوە بەڵام ئەو لەبەر ماندوویێتی‌و کەم خەوی، خەبەری نەبۆتەوە.

بزەیەکی هاتێ‌و خێرا هەستایە سەر پێ، تاقمەکەی بەستەوەو خۆی تۆکمەو توندو

تۆڵکرد. داوای لەسەرجەم پێشمەرگەکانی کرد ئامادەبن تا بەرەو دێ بکەونە ڕێ. وردە وردە بەپێشیان کەوت‌و دەستیان بەڕۆیشتن کرد.. بە وریاییەکی زۆرەوە دەڕۆیشتن‌و چاودێریی دەوروبەرەکەیان دەکرد، یەك دوانێك لە پێشمەرگەکان پێشی هەموویان کەوتبوون‌و ڕێگاکەیان لە پێشەوە ساغ دەکردەوە.. لەو کاتانەدا هەموویان بێدەنگ بوون‌و کەس ورتەیەکی لەدەم نەهاتە دەر، هەموو بیریان لای هەنگاوی ئایندە بوو، بیریان لە چۆنیەتی پێشوازی لێکردنیان لەلایەن خەڵکی ئاوایی‌و پشوودان‌و نانخواردن دەکردەوە.

تا زۆر لە خانووەکانی دێیەکە نزیك نەبوونەوە، هەستیان بەوەنەکرد کە گەیشتونەتە ئاوایی، رووناکی چرایان لە هیچ ماڵێکدا بەدیی نەکرد، هەموویان تاسان، لە هیچ لایەکیشەوە دەنگێك نەدەبیسترا نەهی مرۆڤو نەهی ئاژەڵیش، دیمەنێکی جەرگبڕو مەترسیدارو تۆقێنەری هەبوو، پێشمەرگەکان لەسەر راسپاردەی ئالان دابەش بوون‌و بەنێو ماڵەکاندا گەڕان، بەڵام کەسیان نەبینی.. بەشێکی زۆری کەلوپەلی ماڵەکان لەبەر دەرگای خانووەکان فڕێدرابوون، لە ناوەوەش

هەمووشـــتێك تێكشـــكێندرابوون و پـــەرش و بڵاوبوون.

ئالان بـەرەو مـاڵی حـاجی رەشـید ملـی نـا، بـەڵام ئـەوێش هـەمان دیمـەنی هـەبوو، هەرچـی کەلوپەلی ماڵ هەبوو، پەرش و بڵاوکرابوون و لە ناوەوەو دەرەوەی ماڵ فڕێ درابوون.. رایکـردە ناو گەوڕەکەو بەیادی بینینی بەهارەوە کـەمێك روانیـــە ئـــەو شـــوێنانەی لێـــی دەوەســـتان و قسەیان لێدەکرد، کزە لە جەرگییەوە هەستا.

ئـــەمجارەیان خـــۆی پێنـــەگیراو گریـــا، هاوڕێکـــانی و زۆربـــەی پێشمەرگەکانیشـــی خۆیـــان بـــۆ نـــەگیراو گریـــان، بەشـــێکیان لـــە بێتاقەتیان و لە خەما دانیشتن و سەریان خستە نێـو هـەردوو ئـەژنۆکانیان و دەگریـان، کـەس ماندوویێتی و هیلاکیی خۆی بیر نەما.. کەسیان ئاگایان لە یەکتریش نەما. ئالان کە زۆر بیری لـە بـەهار دەکـردەوە، دەمێـك گریـا، غـەرقی فرمێسك و خەم و حەسرەت بوو، چەند جارێك وەك منـداڵ ژێـر دەبـووەوەو بـە جامانەکـەی فرمێســکەکەی دەســڕییەوە، هەنســکی دەداو دانی بە خۆیدا نەدەگرت و جارێکی‌تر دەستی بە گریان دەکردەوە.. بە تونـدی هـەردوو لـەپی دەستی دەخستە سەر چاوەکانی بەو ئومێدەی

روخســـاری بـــەهاری بێتـــەوە یـــادو وێنـــای بکاتەوە، بەڵام ئەوەشی بۆ نەدەکرا.

* * *

ڕووداوی دێیەکەی بەهار گەلێ کاریگەری لە ئالان و هاوڕێکانیشیکرد. ئەگەرچی ئەوان لە گوندەکەو دەوروبەرەکەشی کشانەوەو هەمدیس بەرەو ناو شاخە ساردو بە بەفر داپۆشراوەکان پاشەکشەیان کرد، بەڵام بیرو هۆشی هەموویان هەر لای خەڵکی دێ بوو کە وەك زۆر ئاوایی دیکەی کوردستان بەدەست سەربازەکانەوە ڕاپێچی شوێنی نادیار کران.

هەستی دەکرد ئەو دیمەنەی لەدێیەکەدا بینیویەتی، خەون بووەو ڕووی نەداوە، بۆیە هەندێجار وا بیری لە بەهار دەکردەوە کە هەروا لە دێیەکەیەو چاوەڕێی ئەم دەکات، خەیاڵی دەچووە ناو گەوڕەکە کە ڕەنگە ئێستا بەهار لەوێ چاوەڕێی بکات، خەریك بوو قەناعەت بە خۆی بهێنێت کە بگەڕێتەوە دێیەکە، بەڵام دواتر کە کەوتە قسەو گفتوگۆ لەگەڵ هاوڕێ پێشمەرگەکانی، ڕووبەڕووی ئەو ڕاستیە تاڵە بۆوەو دڵنیا بوو لەوەی کە ئیتر

تەواو، چیتر بەهار، چیتر ئەو پەریزادەیە لە دێیەکە نەماوەو خۆشەویسترین کەسی بێسەرو شوێنە.

ڕووداوەکە بارێکی دەروونیی زۆر خراپی لەسەر پێشمەرگەکان جێهێشت، بێزاری و نیگەرانیی لە ئایندەو ترس لە ئەگەرە خراپەکان، لە ڕوخسارو سەرو سیماو ئاکاری هەموویاندا ڕەنگی دابۆوە.. ئالان چیتر نەیدەتوانی وەك فەرماندە ڕەفتار بکات و خۆی وا بنوێنێ کە هێشتا بڕیار دەردەکات، بۆی نەدەکرا نێوچاوانی گرژبکات و خۆی توڕە نیشان بدات، لەوانەش خراپتر چیتر نەیدەتوانی بیر لە ڕێگا چارەیەك بکاتەوە تا لەو بارودۆخە سەخت و ناهەموارە ڕزگاریان بێت کە تێی کەوتبوون، بەڵکو لە هەموویان ڕەشبینتر، تەنها نیشانەکانی بێدەسەڵاتی و داڕووخان لە هەڵسوکەوت و سیماو قسەکانیدا بەدیی دەکرا، چونکە دواجار بۆی نەدەکرا ئەو هەموو خەم و خەفەتە بشارێتەوە کە لە ناخیدا هەبوون، چیتر دەسەڵاتی بەسەر ئەو شەپۆڵە ئازارەدا نەدەشکا کە تاوتاوێك لە ڕۆحیەوە بە تەوژم بەشەکانی جەستەی دەتلاندەوەو

لەپەلوپۆی دەخست و دواجار لە روخساریدا دەردەکەوت.

هاوڕێ نزیکەکانی کە زۆر نیگەران بوون لە داڕووخانی ئالان، چەند جارێك بۆ بەرزکردنەوەی ورەی ئەوو هی خۆیشیان، بۆ دلْدانەوەو هێورکردنەوە، باسی گەڕانەوە بۆ سەرکردایەتیی و ڕۆیشتن بۆ ئێران و لەوێشەوە بۆ ئەوروپا دەکرد، بەلاّم ئەو دەیزانی گەڕانەوە بۆ سەرکردایەتیی کارێکی زۆر زەحمەتە لەبەر دوورییەکەی و هەروەها لەبەر بەفرو سەرماو سۆلّەو بە هۆی بوونی ژمارەیەکی زۆریش جاش و سەرباز کە هەموو ڕێگایەکیان گرتووە بەرەو ناوچە ئازادکراوەکان بەسەرکردایەتیشەوە.. هەروەك بۆ ئەو چوون بۆ هەندەران مەحالّ بوو چونکە دواجار هاوسەرو مندالّەکانی لەشار جێهێشتووەو نەشیدەتوانی وەك سەرکردەکان بنێرێ بەدوایانداو لەگەلّ خۆی بیانبات، بۆیە بیری لە ڕێگا چارەیەکی تر دەکردەوە بۆ خۆی.

ئەو کە دەمێك بوو بە هۆی خۆشویستنی بەهارەوە، ئاگای لە مندالّەکانی نەمابوو، ئەمجارە سەرتاپای بیروهۆشیان داگیرکردبوو، هەندێجار لەبەرخۆیەوە ناوی یەکە یەکە

مندالّەکانی دەگوتەوەو هەولّی دەدا دەنگ و روخساری هەموویانیشی بێتەوە یاد.

گەلێ جار لە کاتی بیرکردنەوە لە هاوسەرو مندالّەکانی، دلّ و دەروونی بە جۆرێك تەنگ دەبوو ناچاریان دەکرد بەپەلە لە هاوڕێکانی دووربکەوێتەوەو بە تەنیا، دوور لەو ئەشکەوتەی هاوڕێکانی تێدابوون، خۆی و یادەوەرییەکانی لە شوێنێك دابنیشێت و دەمێك بیری دەکردەوەو لە بارودۆخەکەی خۆی رادەما، لە لوتکەی بەفرینی چیا دوورو نزیکەکان رادەما.

ئەو کە هەستی بە بێدەسەلاّتیی خۆی دەکرد، تەواو هیوای لێبڕابوو، ڕەشبینیەکی تەواو بەرۆکی گرتبوو، هەر کاتێك بیرو هۆشی بچووبایەتە لای بەهار، هەردوو چاوەکانی توند دەنوقاندو هەولّی دەدا خەیالّی بباتەوە سەر شتێکی دیکە، لە دلّی خۆیدا دەیگوت: "ئالان بەهەلّەدا چوویت، بەهەلّەدا چوویت، چیت داوە لە بەهار، چیت داوە لە عەشق و جوانیی بەهار"، ئەم دێرەی دەگوت و دەگوتەوە.

چەند جارێك ئالان لە خەم و بێزاریا خۆی لە هاوڕێکانی پەراوێز دەگرت و بۆ بیرکردنەوە لە

دۆزینەوەی چارەسەرێك بۆ حاڵی خۆی، دەچوو لە شوێنێکی دوور لەوان دادەنیشت و بەهەموو ئەو رووداوو بەسەرهاتانەدا دەچۆوە کە خۆی لە ماوەی پێشمەرگایەتی پێیدا رەت بووبوو.

لەو ماوەیەدا چەند جارێك هەندێ لە پێشمەرگەکان بەجیا دەهاتنە لای ئالان و بەنهێنی پێیان دەگوت کە ئیتر ئەوان تەحەمولیان نەماوەو چیتر بەرگەی ئەم رەوشە ناگرن بۆیە دەچن تەسلیم دەبنەوە، دەچنەوە نێو ماڵ و منداڵی خۆیان، ئەویش ئەگەرچی پێی ناخۆش بوو بەڵام رێی لێنەدەگرتن و ئەو ئازادییەی پێدەدان کە چارەنووسی خۆیان دیاریی بکەن، لەبەر چەند هۆکارێك گرنگترینیان ئەوەبوو ئەو هەرچەندە سەرتیپیان بوو، بەڵام هیچ چارەسەرێکی پێنەبوو بۆیان، هەروەك دەسەڵاتیشی بەسەریاندا نەدەشکا و دەیزانی قسەو فەرمانەکانی تا چەند بڕ دەکات، دەشیزانی تا چەند ورەی پێشمەرگەکانی دابەزیوەو لەچ حاڵەتێکی داهێزران و نالەباردا دەژین.

بەمجۆرە تا دەهات ئالان و هاوڕێکانی، ئەوانەی کە متمانەی پێدەکردن، تێبینیی

کەمبوونەوەی ژمارەی پێشمەرگەکانیان دەکرد. زۆر سپێدەو بەرەبەیان کە دنیا رووناکی دەکرد، بۆیان دەردەکەوت کە دیسان پێشمەرگەیەك یا دووان وا تێیان قووچاندووەو ئەوانیان جێهێشتووەو چوونە بۆ تەسلیم بوونەوە، تا وای لێهات ژمارەی پێشمەرگەکان ئەوانەی کە مابوونەوە، لە ژمارەی پەنجەکانی دەستێك تێپەڕی نەدەکرد.. ئالان هیچ هەڵوێستێکی ئاشکرای لەبارەی ئەم دیاردەیە نەنواند، بەڵام هەر کاتێك پێشمەرگەیەك جێی دەهێشتن، بە خەندەیەکی خەماوی و لەرزۆکەوە بە هاوڕێکانی دەگوت کە هەڤاڵێکی‌تر جێی هێشتوون.

تەسلیم بوونەوەی پێشمەرگەکان لەم بارودۆخەی ئەواندا بەلای ئالانەوە شتێکی ئاسایی بوو، بەڵام ترسی ئەوەی لێ نیشتبوو کە رەنگە رووبەڕووی گلەیی و رەخنەی هاوڕێکانی ببێتەوە کە تا ئێستا چارەسەرێکی نەدۆزیوەتەوە، زۆر لەوە دەترسا پێشمەرگەکانی ئەوانەی کە تا ئێستا لەگەڵی مابوونەوە، جارێکی‌تر لێی بپرسنەوە"کاك ئالان چیی بکەین؟". بێگومان ئەو هیچ وەڵامێکی نەبوو، بۆیە گەلێ جار نەیدەتوانی

سەریشی بەرامبەریان هەڵبڕیّو بەشداریی هیچ دانیشتنێك یا گفتوگۆیەكیشی لەگەڵدا نەدەكردن نەبادا بوار بڕەخسێت بۆ دروستبوونی ئەو پرسیارەو مەسەلەی دۆزینەوەی چارەسەرێك بۆ بارودۆخەكەیان..
تا دەهات ئالان لە ترسی رووبەڕووبوونەوەی پرسیاری هەنگاوی ئایندە، تەنانەت سڵی لە بینینی روخساری هاوڕێكانیشی دەكردەوە، وای لێهاتبوو بەبیستنی دەنگی ئەوان‌و بینینیان، نیگەرانترو زیاتریش بێ ورەو وەڕس‌و پەست دەبوو.

ئالان گەیشتە ئەو قەناعەتەی كە ئەگەر خێرا چارەسەرێكی گونجاو بۆ پێشمەرگەكان نەدۆزێتەوەو لە ئەشكەوتەكەو شاخەكان دەربازیان نەكات، ئەوا ناتوانێ چیتر لە نێویاندا بمێنێتەوە، بەڵام ئەو دڵنیابوو كە هیچ چارەسەرێكی پێ نییەو هیچی پێناكرێت، بیركردنەوەو بێدەسەڵاتی زۆریان بۆ هێناو بێزاریان كرد.

بە دوو دڵیەكی زۆرەوە، دوای نیوە شەوێكی تاریك، شەوێك كە كڕێوەی بەفر بێ رەحمانە لە ئاسمان دەهاتە خوارو شاخەكانی دادەپۆشیەوە، بەهێمنی‌و بێدەنگییەوە لەسەر

جێگاكەی هەڵسا، بە وریاییەكی زۆرەوە كەلوپەلە گرنگەكانی كە پێشتر لە كۆڵەپشتەكەیدا ئامادەی كردبوون لەگەڵ چەك‌و تاقمەكەی هەڵگرت‌و چووە دەرەوەی ئەشكەوتەكە، لەوێ تاقمەكەی بەست‌و تەواویش خۆی پێچایەوەو چەكەكەیشی كردە شانی، پێش ئەوەی هەنگاوی ئایندە بنێ، بیری لەوەكردەوە كە بچێتەوە ژوورەوەو یەك دوو چەكی هاوڕێكانی لەگەڵ خۆی بەرێ، بۆ ئەوەی كاتێك تەسلیم دەبێتەوە، چەكەكانیش وەك دیاری‌و نیازپاكی پێشكەشی حكومەت بكات تا ئەوانیش لەبری ئەوە رێزی لێبگرن یا هەر هیچ نەبێ نەیگرن‌و سووكایەتیی پێنەكەن.

ئالان پێشتر بیستبووی چەند جارێك هەندێ پێشمەرگە كە تەسلیم بوونەتەوە، بۆ دەرخستنی دڵسۆزیی خۆیان بۆ رژێم‌و وەرگرتنی پارەو پۆستی باش، هاوڕێیەكی پێشمەرگەی خۆیان شەهید كردووە یا بە گرتنیان داوە یاخود چەكی پێشمەرگەیان دزیوەو لەگەڵ خۆیان بردوویانەو داویانە بە ئیستخبارات‌و ئەمن‌و لەبری ئەوەش كراون بە ئامیری مەفرەزەی تایبەت یا فەوجی

جاشیان دراوەتێ.. ئەو بیری لەوە نەکردەوە هیچ کام لە هاوڕێکانی بکوژێت، چونکە دەستی نەدەچووە ئەم کارە، بەڵام بۆ دزینی یەک دوو چەك، گەڕایەوە ناو ئەشکەوتەکە.. لە ژوورەوە هەڵوەستەیەکی کردو سەیرێکی هاوڕێکانی کرد کە لە قووڵایی خەوداو هەریەکەشیان چەکەکەیان خستۆتە ژێر ئەو سەرینانەی کە لە بەتانی یا کۆڵە پشتەکانیان دروستیان کردبوو، دڵنیابوو کە بۆی ناکرێ هیچ کام لە چەکەکان بەرێ چونکە وا لەژێر سەریاندایەو ڕەنگە بە جوولاندیان خەبەریان بێتەوە. ئالان زۆر گوێی بەوە نەدا، بۆیە ئەمجارە بۆ دواجار سەیرێکی ڕوخساری ساردو سڕی ئەو هاوڕێیانەی کرد کە لێیەوە دیاربوون، بۆ چەند چرکەیەك دیقەتی ڕوخساریانیداو بێ ئەوەی هەستی پێبکات، فرمێسك بە گۆناکانیدا دەهاتنە خوار، زۆر حەزی دەکرد خواحافیزیان لێبکاتو هەر هیچ نەبێت تێیان بگەیەنێت بۆچی دەڕوا تەسلیم دەبێتەوە.. خێرا پشتی تێ کردنو چووە دەرەوەی ئەشکەوتەکە، ئەمجارەشیان پێش ئەوەی بەرێ بکەوێت، هەڵوەستەیەکی کرد،

سەیرێکی ئاسمانی کردو بۆ نەهێشتنی دوودڵیو نیگەرانیەکەی، ئاهێکی قووڵی هەڵکێشا، بە دەستی چەپیشی کەمێك بەفری سەر شانو سەرو نێوچاوانی لابردو ئنجا دەموچاوی بە جامانەکەی پێچایەوەو بە هێمنیو بە تەنیایی، لە تاریکایی شەودا بەڕێکەوت.

بەر لەخۆرهەڵاتن

کاروان عەلی

هەر ناوێك كە لەم چیرۆكەدا هاتووە،
دروستكراوی خەیاڵی خۆمن و لە واقیعەوە دوورن

نووسەر